

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

SKRIB ZA DELAVCE temeljna naloga sindikalnih podružnic

Občni zbori sindikalnih podružnic naših edinic so že za nami. Na njih smo izvolili nova sindikalna vodstva, se pogovorili o zadevah, ki nas najbolj tišče, obenem pa smo si postavili program dela v naslednjem letu. Občni zbori so priložnost, da se vsaj enkrat na leto temeljito pomenimo o naših stvareh, zato so vsekakor eden izmed pomembnih dogodkov v življenju naših delovnih kolektivov. Poglejmo zdaj, kako je bilo na posameznih občnih zbora!

neposredne problematike. Ta predlog zasluži vsekakor vso našo pozornost, saj je bilo podobnih predlogov že tudi po drugih naših edinicah.

Ko je nanesla beseda na kakovost dela, na akordiranje in sploh na delovno storilnost, je občni zbor naglasil, da ne bodo dosegli velikih uspehov, če bomo mislili, da se da to rešiti zgolj na administrativni način, s priganjaštvom in podobnim, marveč da je temelj v precizni organizaciji dela, v taki

nedvomno še velike perspektive, saj imajo za prihodnje leto sklenjenih za 730 milijonov dinarjev pogodb.

Ravne: delajo od zore do mraka

Zadnje čase so na Ravnah krepko prišli za delo in delajo od zore do mraka, zato ni časa za kulturno in prosvetno delo, na dopust pa hodijo pozimi. Vse leto niso organizirali niti enega predavanja niti kaj drugega s tega področja.

Ustanovili so že mladinsko organizacijo, ki dobro deluje. Menzo so ukinili in se delavci hranijo v Domu železarjev. Zelo pereče je stanovanjsko vprašanje in žele, da bi bilo kmalu rešeno, saj stanujejo v barakah, ki so že davno odslužile svojemu namenu.

Maribor: Najboljši občni zbor

Vsekakor se je že po občnem zboru videlo, da je prejšnji izvršni odbor skupno s podobori veliko napravil glede organizacijske utrditve sindikalne organizacije.

Precej je bilo govora o tarifni politiki in so predlagali, naj bi akorde enako obračunavali na vseh gradbiščih. Norme so sicer enotne za ves Gradis, vendar se jih po gradbiščih ne drže. Glede odnosov pa so delavci opozorili na to, da ima vsak pravico delovodjem predlagati boljše organizacijo dela ali nove delovne metode in da kaže take predloge delavcev upoštevati. Če pa njegovega predloga že ne sprejmejo, naj mu povedo, zakaj

ga niso sprejeli. Le tako bomo delavce spodbudili k razmišljanju in dali pametnim predlogom tudi priznanje.

Koper: Disciplina je še slaba?

Če bi sodili delovno disciplino koprškega gradbišča po razpravi na občnem zboru, bi dejali, da je ta še zelo slaba in da je temu primerno tudi delo. Sploh so na občnem zboru precej pozivali k razpravi in je že to slabo vplivalo na zborovalce.

Precej so govorili o delovni storilnosti ter ugotavljajo, da zadnje čase pada. Prav tako premalo skrbje za varnost pri delu, saj mnoge varnostne ukrepe opuščajo in je precej lažjih nezgod.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo ustanovili mladinsko organizacijo, iz zapisnika prve seje izvršnega odbora pa je razvidno, da so jo že ustanovili. Reči moramo, da je bil občni zbor sila kritičen do lastnih napak v kolektivu in da niso govorili o tistih dobrih stvareh in o uspehih, ki so jih pa tudi v tem kolektivu precej dosegli.

Jesenice: Nabito polna dvorana

Občni zbor je bil v nadvse svečano okrašeni dvorani menze, kjer se je zbralo toliko ljudi, da je bila dvorana nabito polna. Posebej kaže naglasiti, da so občnemu zboru prisostvovali tudi nekateri člani občinskega zbora proizvajalcev in je dalo že to občnemu zboru svečani videz, obenem pa tudi priznanje temu kolektivu.

Govorili so o tem, da bi morali imeti obratni delavski svet več pooblastil, niso pa povedali, kakšna naj bi bila ta pooblastila in glede česa naj bi jih povečali. Vsekakor je treba glede tega konkretno predlagati. Posebno omembe vredno je opozorilo občnega zbora delavskega sveta, o njegove komisije dokaj malo delajo in da je treba poziviti njihovo delo.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Za novo leto

Letos nas prvič spremlja v Novo leto »Gradisov vestnik« — naš časopis, podjetje »Gradis« pa slopa v svoje 14. poslovno leto. Navada je, da se ob prehodu iz starega v novo leto pogleda nazaj, oceni uspehe in napredek, pa istočasno tudi napake in težave, ter se napravi načrt za bodoče delo in program.

Če ocenjujemo naše dosedanje delo, tako z gospodarskih pa tudi družbeno političnih vidikov, moramo ugotoviti, da »Gradis« napreduje. Dokaz temu je proizvodnost posameznega člana kolektiva, ki se večja iz leta v leto, konstantno dvigovanje kvalitete naših izdelkov in čedalje smotrnejša in dognanejša organizacija. Napredek predstavlja končno tudi politika samega podjetja, ki si je postavilo za cilj uvesti čimveč novih ekonomičnejših metod grajenja ob istočasni organizacijski izpopolnitvi naših operativnih edinic, kakor tudi tehničnega in komercialnega kadra sploh. Prav tako pa smo dosegli pomembne uspehe tudi na družbeno političnem delu s tem, da smo čvrsteje povezali naše vrste, tako z našim sindikalnim odborom, kakor tudi s samim našim časopisom, ki prihaja na sleherno naše gradbišče in obrat ter seznanja ves kolektiv z življenjem, uspehi in izkušnjami v podjetju.

Bilo bi pa napačno, če bi ostali pri tem. Tako ugotavljanje uspehov naj nam bo samo orientacija, do kod smo prišli na poti k ciljem, ki smo si jih postavili, naj nam bo kažipot pri našem nadaljnjem delu. Napori, ki jih bomo vložili v ta napredek, ne bodo zastoj. S skupnimi močmi, s prizadevanjem vsakega člana kolektiva bomo dosegli to, kar si vsi želimo, to je boljše življenjske pogoje za vsakega posameznika. Mislil, da bomo pri tem morali posebno pozornost posvetiti izboljšanju naše notranje organizacije, naši proizvodnosti in naši delovni disciplini. Prav tako pa bomo morali zasledovati tehnični razvoj okoli nas in v svetu, ga smotrno prenašati v naše razmere in postopno usvajati moderne in hitre metode grajenja. Tudi naše politično delo bo moralo seči globlje, do zadnjih članov naše velike družine, vzgojiti bomo morali zavestne sodelavce naše velike socialistične skupnosti, pri čemer se ne bomo smeli plašiti težav in ovir, temveč neustrašeno hiteli postavljanim ciljem naproti.

ing. K.

1959
SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO
ZELIJO VSEM ČLANOM NAŠIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV OSREDNJI ORGANI DELAVSKEGA
UPRAVLJANJA IN UPRAVA GRADISA
TER UREDNIŠTVO GRADISOVEGA VESTNIKA

Ljubljana: Obilo pobud iz vrst mladine

Delovni kolektiv ljubljanskega gradbenega vodstva čaka v naslednjem letu zelo velika naloga, saj je predvideno, da bodo ustvarili dvakrat več dohodka kot letos. Od dela izvršnega odbora podružnice je torej sila veliko odvisno, kako bodo izpolnili to svojo veliko nalogo. Če bi pa hoteli dati splošno oceno tega občnega zbora, bi morali dejati, da je bil le presplošen in da ni uspelo zborovalcem pokazati na najbistvenejše naloge v delu sindikata. Dosedanji odbor je sicer pokazal zelo veliko prizadevanja, vendar se ni povsem znašel, marveč se je omejil zgolj na organizacijo občasnih prireditev, razporejanje članov na dopust in podobno. Iz poročila niti iz razprave pa ni bilo moč posneti, da bi se posvetil problemom delavskega upravljanja in gospodarjenja, marveč je to prepustil delavskemu svetu. Morda je prav značilno, da je predsednik delavskega sveta posebej poročal o delu tega organa delavskega upravljanja, medtem ko ni bilo v poročilu o tem niti besedice, da si je to ena izmed bistvenih nalog dela sindikata.

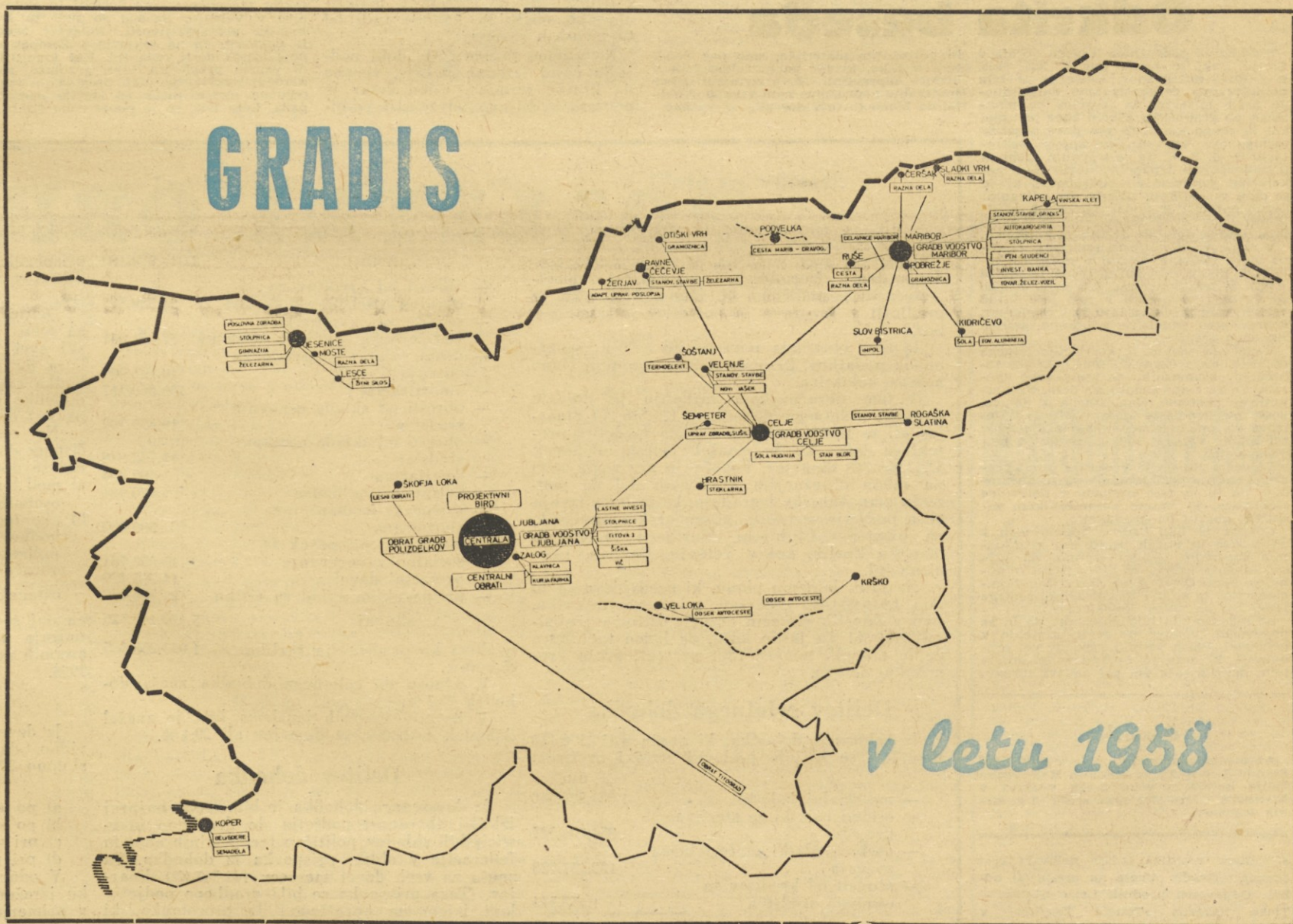
Posebej je treba omeniti, da se je mladina aktivno udeleževala razprave in so opozorili na vrsto stvari, mimo katerih je šel doslej sindikat. Tako so n. pr. mladinci predlagali, da bi se moral sindikat zavzeti na to, da bi dve tretjini sklada skupne porabe uporabili za družbeni standard in le eno tretjino za ostale zadeve. Prav tako so posebej opozorili na to, da je sorazmerno malo del normiranih in da bi kazalo zdaj v zimskih mesecih uvesti toplo malico. No, to bo kmalu urejeno, saj se prevzeli bivošo restavracijo »Ilirija«, kjer bodo imeli svojo menzo, ker morajo barake v savskem naselju podreti.

Celje: Poglobimo delavsko upravljanje

Prav gotovo je bil eden izmed najzanimivejših in lahko rečemo tudi najdaljnosežnejših predlogov na občnem zboru celjske sindikalne podružnice prav glede delavskega upravljanja. Železokrivec Pavel Polgar je namreč predlagal, naj bi na sektorjih ustanovili sektorske delavske svete, ki bi se mogli neposredno ukvarjati s problemi sektorja. Gradbiščni delavski svet je na tako velikem področju, kakršno je celjsko, precej odmaknjen od

organizaciji dela, ki ne dopušča postajanja. To pa seveda zahteva podrobno in sila natančno službo preskrbovanja z materialom, bistvena pri tem pa je seveda čimvečja mehanizacija in specializacija del.

Menda ni treba posebej naglašati, da je nanesla beseda tudi na stanovanja delavcev. Menijo namreč, da so bili doslej zapostavljeni, saj so zgradili doslej le en stanovanjski blok za osem družin in tri samce. Celjsko gradbišče pa ima

Nagrade in odlikovanja za najboljša na avtocesti

Ob zaključku del na avtocesti Ljubljana-Zagreb so delavski svet, investicijska grupa in Izvršni svet LRS podelili med najzaslužnejše člane našega kolektiva večje število nagrad. DS podjetja je namenil skupno 750.000 din bruto za člane kolektivov gradbišč Krško in Velika Loka ter dvema članoma strokovnega kolegija po 50.000 dinarjev bruto. Tako je bilo skupno razdeljenih 850.000 dinarjev. Od tega zneska se je dodelilo tudi skupini iz Kidričevega, ki je v zadnjem mesecu prišla na pomoč gradbišču v Veliki Loki, znesek 60.000 din bruto.

Tako je bilo na gradbišču v Krškem nagrajenih 17 delavcev, delovodij in uslužbencev od 4000 do 45.000 din bruto, v skupnem znesku 270.000 din. Poleg tega je bil šef gradbišča nagrajen od Izvršnega sveta LRS in prejel odlikovanje Red dela II. stopnje, od maršala Tita pa je prejel kot najboljši šef gradbišča na avtocesti zlato zapestno uro.

Na gradbišču Velika Loka je bilo nagrajenih 14 članov kolektiva v skupnem znesku 185.000 din in sicer od 8000 do 25.000 din bruto. Od Izvršnega sveta je prav tako prejel denarno nagrado šef gradbišča.

Iz kolektiva Centralnih obratov pa je bilo nagrajenih 24 strojnikov in šoferjev v skupnem znesku 235.000 din, in sicer od 6000 do 25.000 din. Odlikovana sta bila z Medaljo dela šofer tov. Gregorčič Ernest in strojnik tov. Rupnik Adolf.

Investicijska grupa je nagrajila dva člana kolektiva z gradbišča Krško v skupnem znesku 40.000 din in dva člana kolektiva z gradbišča Velika Loka v znesku 60.000 din. Ti zneski so neto izplačila.

Vsem nagrajencem in odlikovancem iskreno čestitamo.

Poleg šefa gradbišča v Krškem Jožeta Lipovca, ki je bil odlikovan z Redom dela druge stopnje, so bili odlikovani še: Vinko Brglez, Janez Zevnik in Franc Bezljaj z Redom dela III. stopnje, Ferdo Kališnik, Franc Pehan, Janez Martinčič in Maks Padovnik pa z Medaljo dela. Šef gradbišča v Veliki Loki inž. Milivoj Sircelj in Danilo Kalin sta bila odlikovana z Redom dela III. stopnje, Janez Plemlj pa z Medaljo dela.

A. M.

PRISPEVEK IZ SKOFJE LOKE

Odkrita beseda

Sindikalna podružnica lesnega obrata v Skofji Loki je imela dne 3. XII. 1958. svoj letni občni zbor. Udeležba je bila polnoštevna, če upoštevamo, da je mnogo naših mizarjev in tesarjev na montažah po gradbiščih. Občni zbor je uspel kot že dolgo ne. Zato gre prav posebna zasluga tov. Vinkotu Florjančiču, sekretarju O. O. Z. K. Ta je s svojim osebnim prizadevanjem izpopolnil vrzel med nekaterimi funkcionarji podružnice, ki so se delu v sindikatu popolnoma odtgnili. Letno poročilo je podal namestnik predsednika tov. Ivan Jagodic, ki je v kratkem orisal delo in življenje kolektiva.

V razpravi so naglasili predvsem skrajno slabe delovne pogoje v mizarški delavnici, neurejenih sanitarij itd. Lahko bi storili v tem letu več, kot smo. Nismo pa zgradili in uredili v tem letu kljub celotnemu projektiranju skoraj ničesar, čeprav smo imeli že odobrena gotova finančna sredstva.

Nadaljnja zadeva je koriščenje letnega dopusta. Razdrobljeni dopusti, ki jih zahtevajo posamezniki, se vse preveč uporabljajo za razna kmetijska dela, šumarjenje in podobno. Namesto da bi delavci odšli na dopust v naše počitniške domove na počitek, se vračajo z dopustov zgarani in večkrat tudi naravnost v bolniški stalež.

Se večje zlo pa je v obratu pijančevanje. Letošnja radodarna jesen je povzročila, da tu in tam priroma v delavnice steklenica, ki vzame posameznikom zaslugek, obratu pa produkcijo.

Govora je bilo tudi o sodelovanju z občinam in našim osrednjim sindikalnim forumom. Lahko trdimo, da tega sodelovanja skoraj ni bilo opaziti v minulem letu. Ostal je na zapisnikih funkcionarjev, ki so bili to več zaradi samega sebe, kot pa zaradi kolektiva.

Se marsikaj bi bilo potrebno, da bi se pogovorili, vendar bi se to zavleklo v nedogled. Poleg velikih uspehov pri produkciji, ki smo jo dosegli v letošnjem letu, navzlic težavam pri nabavi surovin

Čestitka

Absolventi delovodske šole v Ljubljani Slamič Anton, Zorec Alojz in Hajt Vinko želijo kolektivu gradbenega vodstva v Mariboru v letu 1959 obilo sreče in delovnih uspehov.

Gradisov vestnik izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno.

GRADISOV VESTNIK ★ Stran 2

Naš direktor o delitvi čistega dohodka

Vprašanje delitve čistega dohodka je bilo že predmet neštetihih debat in tudi žolčnih razgovorov, kar vse kaže, da ta problem ni tako enostaven, še manj pa njegova rešitev, ki naj bi zadovoljila vse člane našega kolektiva. Zato je razumljivo, da bo treba pristopiti k rešitvi skrajno oprežno in premišljeno, upoštevajoč vse politične in gospodarske momente, ki so na to vprašanje tesno vezani. Da se bomo problemu lažje približali, mislim, da je prav, če ga predhodno temeljito osvetlimo in šele nato skušamo formulirati dokončen predlog.

Predvsem moramo ugotoviti višino tega čistega dohodka za naše podjetje. Na podlagi devetmesečne bilance za leto 1958 lahko ocenimo bruto produkt ob koncu leta s ca. 6 milijardami. Če predvidimo bruto dobiček 7%, dobimo znesek 420 milijonov. Od tega moramo odračunati proračunski prispevek okrog 200 milijonov, tako da nam ostane čistega dohodka 220 milijonov. To so tista sredstva, s katerimi podjetje samo razpolaga.

Razdelitev teh sredstev, ki so podjetju na razpolago, pa je možna v naslednje namene:

- a) za osebni dohodek nad dohodek po tarifnem pravilniku,
- b) za investicije za povečanje kapacitet podjetja,
- c) za graditev stanovanj, samskih in počitniških domov,
- d) za povečanje fondov obratnih sredstev,
- e) za razne dotacije in štipendije.

Analizirajmo sedaj, koliko pomeni 220 milijonov po posameznih variantah. Če jih namenimo za osebni dohodek nad tarifnim pravilnikom in porabimo za to vsa sredstva, bi lahko izplačali 2,75 mesečne plače vsakemu članu kolektiva.

Če bi jih namenili za povečanje kapacitet podjetja, torej v stroje in objekte, katerih osnovna vrednost znaša danes 2.266 milijonov, bi dvignili njih vrednost na 2.266 + 220 = 2.486 milijonov, t. j. za ca. 10%.

Če bi jih namenili za stanovanja, bi lahko kupili ca. 146 stanovanj v tako imenovanih blokhi malih stanovanj, kakršne gradimo v Savski koloniji in v Mariboru.

Če bi jih pustili na fondu obratnih sredstev, bi se ta dvignila od sedanjih 400 milijonov na 400 + 220 = 620 milijonov, tako da bi praktično rabili kreditov samo za 500 milijonov.

Razumljivo je, da je ta analiza samo teoretičnega značaja, saj vemo, da deli DS v praksi sredstva po vseh zgoraj naštetih možnostih, daje nam pa vendar dobro sliko in ocenjo, kaj ta sredstva pomenijo na posameznih fondih. Če dodam k temu, da plače gradbenih delavcev v primeri z drugimi strokami niso na

posebni višini, je tudi razumljivo, da moramo znaten del sredstev vendarle nameniti za osebni dohodek. Če vzamemo kot skromno potrebo 1,5 plače, nam to od fonda 220 milijonov vzame že 120 milijonov t. j. skoro 55%, tako da nam ostane še sto milij. Od tega zneska nam nekaj vzamejo štipendije in dotacije (ca. 10 milijonov), 90 milijonov pa nam ostane za investicije, stanovanjsko izgradnjo in za povečanje fonda obratnih sredstev.

Iz gornjih razglabljanj smo videli, s kakšnimi sredstvi razpolagamo, sedaj bi pa pogledali še, kako jih ustvarjamo in kakšni so momenti, ki vplivajo na njih višino.

Kot gospodarska organizacija se pojavljamo na tržišču, ga ocenjujemo in proučujemo. Vidimo kaj hitro, da so razmere zelo različne, da so bazeni z močno konkurenco, pa tudi bazeni, kjer ni interesentov, ki bi se zanimali za gradnjo. Temu primerno določijo naši kalkulantni tudi cene v odnosu na projektantski predračun. Tudi cene tega proračuna niso vedno enake, to se pravi, lahko so ostrejšje ali pa tudi blage. Skratka, v odnosu na našo lastno ceno naša ponudba more iti več ali manj višje. Tako prevzeto delo dobe sedaj naša gradbišča in gradbena vodstva v izdelavo. Tu se prične sedaj njihova glavna naloga, t. j. izvršiti objekt tehnično in ekonomsko zadovoljivo v pogodjenem času. Uspeh tega dela je odvisen od organizacijskih sposobnosti edince, od zalaganja in pridonosti samega kolektiva, od rednega dotoka materiala, od dobrih in urejenih gradbenih strojev, pa tudi od pravočasnih predispozicij z drugih objektov, če je to potrebno, bodisi zaradi pomanjkanja nekih kvalificiranih delavcev, strojev in materiala, pa tudi vodstvenega kadra. Pri izvršitvi naloge pa često sodelujejo tudi pomožni obrati (CO, tovarna gradbenih polizdelkov, lesni obrati v Škofji Loki), ki prav tako doprinašajo k uspehu edince.

Analiza uspeha v teku enega leta ali poslovne dobe je odvisna tudi od tega, kakšne vrste dela je edinica prevzela. Za uspeh ni vseeno, ali gradimo stanovanjske objekte, industrijo ali nizke gradnje. Važno je tudi, v kakšni fazi se ta dela nahajajo, ali smo še pri pripravljalnih delih, ali gradimo objekt v grobem, ali objekt dokončujemo. Vsi namreč vemo, da je za podjetje najidealnejše izvrševati groba delameditem ko pripravljajna in zaključna, kot tudi obrtniška dela niso posebno donosna. Seveda je uspeh edince odvisen od tega, v kakšni fazi so bila pretežno njihova dela.

So pa še druge okolnosti, ki vplivajo na to, kakšen uspeh bo edinica pokazala. Ta je v mnogem pogojen od lokacije, kjer se objekt nahaja, od tega, ali je tisti bazen oskrbljen z delavci, ali so transporti materiala ekonomski in končno tudi od vremenskih razmer.

Ne smemo pozabiti, da dobi podjetje često izredne naloge, vezane na kratke termine, vsled česar je pogosto prisiljeno odvzemati edinci-

cam začasno ljudi, stroje in material, kar nedvomno ni v korist efektu edince. Vse to daje nekako zaključno podobo politike podjetja, ki je nujna pa vendar dostikrat ni v skladu s produkcijskim programom edince.

In končno moramo pri oceni uspeha pogledati, kaj je zasluga edince. Gotovo so to prihranki delovnega časa, prihranki, ki izvirajo iz boljše organizacije dela, iz prihrankov na materialu pri isti kvaliteti in smotrne uporabe strojev. To pa so vsi tisti elementi, ki jih določa naša lastna cena. Če bomo torej pri oceni uspeha edince izhajali iz lastne cene, istočasno pa tudi upoštevali sodelovanje vseh ostalih, katerih naloga je, prevzeto nalogo izvršiti, ne bomo več daleč od pravilne ocene zaslug sodelujočih. Smatramo pa, da bi se ta način de-

litve nanašal le na tisti del, ki bi ga DS namenil za plače nad plačami po tarifnem pravilniku, premije in nagrade.

S tem pa smo prišli k drugemu vprašanju, ki mi ga je postavil tov. urednik: Ali bi dali obratnim svetom del sklada skupne uporabe in kakšen naj bi bil? Mislim, da je bilo dosedanje izvajanje potrebno tudi za odgovor na to vprašanje. Zgoraj smo namreč analizirali velikost sredstev, ki nam letno ostanejo na razpolago. Videli smo, da ta sredstva niso posebno velika, saj znašajo po odbitku plač nad plačami po tarifnem pravilniku ocenjeno komaj 90 milijonov. K tej številki pa moramo za primerjavo postaviti naš perspektivni program investicij, stanovanjske izgradnje in fondov. Ta program predvideva v bližnjih letih:

Iz posojila Iz last. sred.

Rekonstrukcija Obrata gradbenih polizdelkov	165,200	10,750
Separacija Otiški vrh		6,500
Separacija v Kopru		3,000
Investicije HTZ ca.		6,000
Stanovanja in samski domovi v Ljubljani	172,000	73,000
Stanovanja in samski dom v Mariboru	44,000	44,000
Samski dom Jesenice		11,000
Dom na Pokljuki		5,000
Dom na Pohorju		5,000
	381,200	164,250

V programu investicij pa je še gradbena baza Maribor in Celje, sanacija naselja Ravne, gramoznica Maribor in samski dom v Ljubljani. Razumljivo je, da to ni program za eno leto, vidimo pa vseeno po razmerju med razpoložljivimi sredstvi in investicijami, da smo se dobro zadolžili za nekaj let. Pri tem pa nisem prikazal plačevanja anuitet, ki gredo prav tako iz naših fondov skupne porabe.

Če torej primerjamo naša sred-

stva in naš program, mislim, da nam je odgovor na vprašanje precej jase. Samo stroga štednja in koncentracija sredstev na planirane objekte nam je lahko vodilo naše gospodarske politike. Le tako bomo smotrno obrnili naša sredstva, tako da bomo iz njih črpali tudi maksimalne koristi, da bomo pri tem skrbeli za razvoj podjetja pa tudi za boljše stanovanjske in življenjske pogoje članov našega kolektiva.

Ing. Hugo Keržan

Z ZASEDANJA CELJSKEGA DELAVSKEGA SVETA

Redkokdaj se kakšen delavski svet loti tako podrobnega proučevanja higienoskopskega stanja, kot se je lotil celjski delavski svet ob koncu letošnjega novembra. No, vedeti je treba, da so v celjskem okraju priredili od 17. do 23. novembra teden varnosti, ki ga je vodila in organizirala posebna komisija pri okrajnem sindikalnem svetu. V programu tega tedna pa so bila tudi zasedanja delavskih svetov vseh podjetij v okraju, posebej posvečena vprašanjem varnosti pri delu ter higienoske in tehnične zaščite dela. Celjski delavski svet bi lahko to nalogo le mimogrede opravil, treba pa je naglasiti, da se je globoko zavedal velike odgovornosti do kolektiva in se zares z vso vnemo poglobil v ta vprašanja. Komisija delavskega sveta je pregledala skoraj vse sektorje in gradbišča ter poročala delavskemu svetu, kaj je videla, kaj ukrenila in kaj bi bilo treba še storiti.

Med najboljše urejena gradbišča sodita sektor termoelektrarne Šoštanj in stolpnice v Velenju. Seveda so tudi tu še manjše pomanjkljivosti. Delavski svet je ugotovil, da na sektorju v Semptenu ne poznajo dosti reda itd. Ker komisiji ni uspelo pregledati vseh gradbišč, so naročili sektorjem, naj pregledajo vsa delovna mesta. Sicer pa število nesreč pada. Leta 1956. se je ponesrečilo 2,22 %,

lani 1,79 %, letos pa do konca septembra 1,73 % zaposlenih. Število bolezenskih izostankov daljših od sedem dni pa raste. Lani je bilo vse leto 727 takih dni, letos pa v devetih mesecih že 715. Bilo pa je tudi pet težjih nesreč več kot lani.

Posebej so opozorili na to, da imajo v Hrastniku premalo ruha, da spe delavci še vedno na slamaričah, v Otiškem vrhu pa je separacija tako slaba, da se je bati, da se bo kmalu podrla.

Delavski svet je ob koncu opozoril, da hodijo po gradbiščih razne inspekcije, ki ugotavljajo pomanjkljivosti, pišejo zapisnike, bržko pa hoče sektorsko vodstvo posamezne stvari urediti, naletiti na težave, bodi denarne, ali pa je treba dolgo čakati na zaščitna sredstva. Zato menijo, da bi bilo boljše sektorjem več pomagati.

-do

Preklic

Na podlagi izjave, ki sem jo napisal dne 1. IX. 1958, se Jankotu Viharju ni moglo dokazati, da bi ne pripeljal gramozna na objekt. Zato zapisnik preklicujem.

Skladiščnik
Jože Fužir

POLLETNI OBRAČUN

prenos:	2.815.970.109	prispevek za rezervni sklad v znesku 15.954.617 dinarjev, tako da je ostalo še 896.914.329 dinarjev.
— obresti od kreditov za obratna sredstva	24.358.393	
— stroški za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev	72.681.041	
— drugi izdatki materialnega značaja	10.123.005	
— amortizacija	103.010.367	
— obresti od sklada osnovnih sredstev	19.433.309	
— obresti od sklada obratnih sredstev	18.742.888	
— zemljarina	95.854	
— prispevek za kadre	5.970.984	
— prispevki in članarine zbornicam	389.850	
— dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje	13.657.581	
— prometni davek	14.283.475	
— prispevek za sklad za riziko	21.384.639	
skupaj	3.120.103.525	
medtem ko predstavlja razlika dohodek	1.055.232.585	

V odnosu do celotnega dohodka znaša dohodek 25,3 %.

V devetih mesecih lanskega leta je znašal dohodek 1.021.089.519 dinarjev ali 29,1 %.

Delitev dohodka

Iz doseženega dohodka je bilo treba najprej izločiti obveznost podjetja do družbeno investicijskih skladov politično teritorialnih enot in federacije v obliki prispevka iz dohodka. Ta znaša za vseh devet mesecev 142.363.639 dinarjev. (Tega prispevka so bila gradbena podjetja lani izjemoma oproščena.) Iz preostanka, ki predstavlja čisti dohodek, smo poravnali še

pa naj se razdeli med člane kolektiva kot nadaljnja akontacija na račun končne delitve osebnih dohodkov nad tarifno postavko za leto 1958.

Finančni uspeh

Iz devetmesečnega obračuna je nadalje razvidno, da smo dosegli do konca septembra skupno 279.876.900 dinarjev dobička, od tega

din	
a) po gradbenih dejavnostih	208.363.572
b) po storskih obratih	40.690.609
c) pri storitvah (uslugah)	16.745.262
d) pri prodaji materiala	13.877.457
V odnosu do prodajne cene znaša v odstotku izraženi uspeh pri posameznih dejavnostih in primerjavi z uspehom 1. polletja t. l. kakor sledi:	

Delitev celotnega dohodka

Iz celotnega dohodka, ki znaša 4.175.336.110 dinarjev, se krijejo poslovni stroški in sicer:

din	
— materialni izdatki	1.863.293.540
— osebni izdatki za storitve drugih	834.406.327
— osebni izdatki materialnega značaja	120.137.928
— obresti od kreditov za osnovna sredstva	1.152.344
prenos:	2.815.970.109

OBČNI ZBOR SINDIKALNE PODRUŽNICE GRADBENEGA VODSTVA V LJUBLJANI

Skrb za delavce . . .

(Nadaljevanje s 1. str.)

Razpravljali so tudi o tričetrtletnih bilanci podjetja ter so z zadovoljenjem ugotavljali, da so med najboljšimi gradbišči pri Gradisu.

Gradbeni polizdelki: Delo se industrializira

Poročilo je bilo sicer sila splošno in načelno. Razprava pa je le opozorila na nekaj perečih problemov tega kolektiva. Tako so n. pr. razpravljali o proizvodnji, ki bo odselej tekla na industrijski način, da bodo zadostili velikim potrebam pri gradnji stanovanj. Podružnica se je v primeri s prejšnjimi leti precej popravila in je upati, da bo sindikalno delo še napredovalo.

O ostalih občnih zbora bomo pisali prihodnjič, ker še nismo dobili zapisnikov.

Nekaj splošnih ugotovitev

■ Predvsem moramo naglasiti, da so bili letošnji občni zbori boljši kot prejšnja leta in da je bilo zlasti manj govorjenja o osebnih dohodkih delavcev, kar kaže, da je tudi zavest gradbenih delavcev že močno porasla. Razpravljali so o mnogih perečih problemih tako proizvodnje kot upravljanja in gospodarjenja in se torej delavci že močno zanimajo za ta vprašanja. To mora biti vsekakor vodilo izvršnim odborom sindikalnih podružnic, ko ocenjujejo razpoloženje v kolektivu in določajo program svojega dela.

■ Zlasti letos so precej govorili o medsebojnih odnosih, kar priča o rasti družbene zavesti delavcev in o že razvitih demokratičnih težnjah naših delavcev. V takih pogojih so birokratski pojavi vse redkejši, s čimer mora računati vsak odgovoren uslužbenec podjetja.

■ Občni zbori so skoraj povsod ugotavljali, da komisije delavskih svetov niso opravile svojih nalog in bo morala zlasti sindikalna orga-

nizacija nenehno opozarjati delavske svete in jih spodbujati, da bodo uporabili komisije kot demokratične organe delavskega upravljanja.

■ Morda sploh ni bilo občnega zbora, kjer ne bi govorili o delovnih in življenjskih pogojih delavcev. To nas vse opozarja, da moramo za ta vprašanja resno skrbeti, saj je to ena izmed temeljnih nalog sindikalne podružnice. Osrednjemu delavskemu svetu pa kaže priporočiti, da bo dal najmanj dve tretjini skladov skupne porabe za družbeni standard in tako rešil najbolj pereče primere, hkrati pa tudi tako prispeval, da bo gradbeništvo izgubilo značaj sezonskega dela. Pri tem kaže spet poudariti, da so prav sindikalne podružnice dolžne nenehno opozarjati na spoštovanje varnostnih predpisov tako s strani delavcev kot odgovornih voditeljev proizvodnje in da ne smemo ničesar prepustiti slučajno.

■ Opaziti je tudi, da imajo sindikalne podružnice precej denarja. To pomeni, da so bili sindikalni odborniki sila »varčni« prav v takih zadevah, v katerih ne bi smeli biti. Pri tem mislimo tako na podporo socialno šibkim članom sindikata, še bolj pa na prosvetno, kulturno in športno delo sindikalnih podružnic. Vse kaže, da so raje sedeli na denarju, kot da bi kaj organizirali, kar bi koristilo sindikalnemu članstvu. Seveda pa moramo opozoriti, da sindikalni denar ni namenjen za razne prireditve, katerih edini namen je, da dobi vsak član po eno klobaso in liter vina in se to plača iz sindikalne blagajne. Istočasno pa mladinci moledujejo za vsak dinar in tožijo, da nimajo športnih rekvizitov, igrišč, knjig itd.

■ Ob koncu moramo še posebej omeniti, da je odstotek sindikalno organiziranih precej visok, da pa so najslabši v Ljubljani, kjer nimajo organiziranih skoraj niti polovico zaposlenih in kvarijo odstotek za vse podjetje, saj presežejo povsod čez 90 odstotkov.

C. — J. Predsednik ljubljanske LMS Petrič

	%-letje	1/2-letje
gradbena dejavnost	6,7 %	6,5 %
proizvodnja stranskih obratov	5,6 %	7,0 %
storitve (usluge)	7,7 %	5,0 %
prodaja materiala	3,3 %	3,1 %
skupaj:	6,1 %	6,0 %

Iz tega pregleda vidimo, da je uspeh skoraj pri vseh dejavnostih sedaj nekoliko boljši, kot ob polletju. Izjema so to pot stranski obrati, ki so v uspehu močno zaostali nasproti polletju. Ta ugotovitev ne velja za lastne obrate v Skofji Loki. Gledano v celoti smo v tem obračunskem razdobju dosegli relativno skoraj enak uspeh kot v prvem polletju.

Pri delavskouslužbenih menzah je izkazana pri večini gradbišč izguba, ki se je pokrila iz sredstev osebnih dohodkov.

Udeležba edinic pri ustvarjenem celotnem dohodku in uspehu

Vrstni red edinic po doseženem celotnem dohodku je naslednji:

1. Gradbeno vodstvo Maribor	17,5 %	
2. Gradbeno vodstvo Celje	14,3 %	
3. Gradbeno vodstvo Ljubljana	13,9 %	
4. Kov. obrati Ljubljana	8,4 %	
5. Gradbišče Krško	7,7 %	
6. Gradbišče Velika Loka	6,7 %	
7. Gradbišče Jesenice	6,1 %	
8. Gradbišče Ravne	5,3 %	
9. Gradbišče Koper	4,9 %	
10. Obrat gradbenih polizdelkov	4,7 %	
11. Lesni obrati Skofja Loka	4,3 %	
12. Gradbišče Zalog	2,7 %	
13. Avtopark	2,6 %	
14. Projektivni biro	0,6 %	
15. Centrala	0,3 %	
Skupaj . . .	100,0 %	

Relativno najboljši uspeh je dosegel kolektiv gradbišča Jesenice, sledijo mu po vrstnem redu Krško, Ravne, Velika Loka, gradbeno vod-

stvo Ljubljana, gradbišče Zalog, gradbeno vodstvo Celje.

Med obrati pa zavzema lesni obrat v Skofji Loki prvo mesto, za njim pa so kovinski obrati, obrat gradbenih polizdelkov in avtopark.

Režija gradbišča

V devetih mesecih tega leta znašajo skupni stroški režije gradbišča 329.732.064 dinarjev ali 10,3 % prodajne cene. Po posameznih gradbenih vodstvih oziroma gradbiščih znašajo stroški režije, kakor sledi:

Gradbišče Zalog	14,7 %
Gradbeno vodstvo Celje	11,9 %
Gradbišče Koper	11,9 %
Gradbišče Ravne	10,7 %
Gradbeno vodstvo Ljubljana	10,4 %
Gradbeno vodstvo Maribor	10,1 %
Gradbišče Jesenice	9,3 %
Gradbišče Velika Loka	8,7 %
Gradbišče Krško	6,6 %

Močno nad povprečjem izstopa le gradbišče Zalog. V znatni meri ga opravičuje okolnost, da so tukaj skoro vsa dela v zaključni fazi, ko je realizacija razmeroma nizka, režijski stroški pa niso zato bistveno nižji.

Režija podjetja

Stroški režije podjetja znašajo skupno 98.475.447 din ali 2,5 % prodajne cene. Če iz prodajne cene izločimo vrednost obrtniških del, tedaj se ta odstotek poveča na 3 %. Ker so gradbišča odvajala med letom na račun te režije 4 %, se jim je po tem periodičnem obračunu preveč odvedena razlika povrnila. Ne bi mogli trditi, da smo tukaj prihranili neke večje zneske, pač pa je to odstopanje posledica tega, ker v začetku leta, ko smo določali ta odstotek, nismo računali na takšno povečanje naše realizacije, se pravi računali smo z nižjo realizacijo pri istih stroških centralne režije.

Važnejši sklepi delavskega sveta

■ Potrdi se predlog upravnega odbora, da se razporedi iz sredstev čistega dohodka na osebne dohodke delavcev 40.000.000 din, da se iz teh sredstev izplačajo članom delovnega kolektiva za državni praznik 1. januarja 1959 ca pol mesečnih osebnih dohodkov. To izplačilo se smatra kot akontacija na osebni dohodek nad tarifno postavko za leto 1958. Kot podlaga za delitev gornje kvote med posameznimi edinicami služi tako kot ob polletju minimalni osebni dohodek.

■ Osvoji se predlog investicijskega programa za nabavo strojev, ki je razdeljen v tri prioritete stopnje.

■ Ker je vsota za nabavo novih strojev po tem programu prekoračena za 30 milijonov dinarjev od one, ki je na razpolago iz amortizacijskega sklada, se manjkajoča sredstva dodajo iz sredstev za investicije, v kolikor bodo ta na razpolago.

■ Potrdi se odpis osnovnih sredstev za leto 1958 v vrednosti 66.519.416 din oziroma ocenjeni vrednosti 11.757.100 din.

■ Ker se je ugotovilo, da so nekateri stroji še sposobni za obratovanje kljub dinarski vrednosti, oziroma je popravilo posameznih strojev še rentabilno, se reaktivirajo s 1. I. 1958 osnovna sredstva v vrednosti 6.263.308 din.

■ Odobrijo se dodatki k osebnim dohodkom delavcem po posameznih delovnih mestih v višini, kot jih predlaga uprava podjetja, s tem, da se izvrši njih obračun za čas od 1. oktobra t. l. dalje v plačilni listi za december 1958.

■ Ker sedanji pravilnik o določanju in izplačevanju premij v podjetju ne ustreza v sedanji obliki, niti ni v svojem obsegu in po svoji vsebini, sklone delavski svet podjetja, da se obstoječi pravilnik o določanju in izplačevanju premij v podjetju razveljavi in pooblasti upravni odbor podjetja, da izdela merila in okvirne smernice po katerih se bodo izplačevale za leto 1958 nagrade namesto premij do višine, ki je določena v členu 26. tarifnega pravilnika.

■ Rok za sestavo kompletnega pravilnika o HTZ se podaljša do 31. V. 1959.

■ Pravilnik o počitniških domovih se da v proučitev vsem edinicam podjetja, s tem, da pripravijo svoje pripombe in predloge do prihodnjega zasedanja.

■ Z ozirom na to, da gre tov. Josip Hronek, šef gradbišča Ravne s 1. I. 1959 v pokoj, se imenuje za šefa gradbišča tov. ing. Alojz Stok. Tarifna postavka se mu določi v bruto znesku 53.000 din mesečno.

■ V zvezi z zaključkom del na avtocesti se odobri kvota za izplačilo nagrad, in sicer: za gradbišče Krško v višini 350.000 din in za gradbišče Velika Loka v višini 400.000 din.

■ Ravno tako se odobri tudi nagrada za vestno in požrtvovalno delovanje na avtocesti tov. Antonu Martinšku in ing. Alfredu Petelnu v višini bruto po 50.000 din.

■ Ker gredo v pokoj zaslužni in dolgotrajni člani kolektiva Ravne, in sicer: tov. Josip Hronek, tov. Leopold Uršič in Hedvika Močnik, sklone delavski svet podjetja, da se jim ob odhodu iz kolektiva izroči primerno darilo v vrednosti mesečne bruto plače.

■ Na ObLO Ljubljana-Center se pošlje prošnja, da nam odstopijo prostore bivše restavracije »Ilirija« s pogoji za najem prostorov, ki bi jih rabili za preselitev dosedanje menze v Savskem naselju.

■ Dopis, ki ga je poslala Zveza sindikatov Jugoslavije — komisija za delavsko in družbeno upravljanje, v zvezi s spremembo Zakona o delovnih razmerjih, se odstopi komisiji za sestavo tarifnega pravilnika.

■ Odobri se dotacija kegljaškemu klubu »Gradis« Soštanj v višini 45.000 din za nabavo kegljev in krogel.

■ DS je sporazumen z odstopom dela parcele našega obrata Sk. Loka šoli za lesno stroko Skofja Loka.

■ Odobri se podpis gradbene pogodbe med Zavodom za stanovanjsko izgradnjo za dela pri stanovanjsko-komunalni graditvi na območju mesta Ljubljana za dobo 7 let v vrednosti 7,9 milijard dinarjev.

■ Podeli se nagrada tov. ing. Lenardu Treppu v bruto znesku 50.000 din kot priznanje za zamisel in izdelavo elaborata o montažnih gradnjah po sistemu P. B. N.

■ DS potrdi delo komisije za razdelitev stanovanj, ki je bila imenovana na II. zasedanju DSP. Sklenil je tudi, komu se stanovanja dodele.

Mladina je zaživela

Po zborovanju mladinske organizacije je pri nas vse drugače. Klub mladih proizvajalcev smo ustanovili in tudi ta daje ton našemu družbenemu življenju. Na našem gradbišču mladinci vsebolj čitajo časopise in knjige, igrajo šah. Zdi se, da se tudi »solariji« učijo boljše. Tistim, ki jim gre slabše v šoli, pomagajo njihovi starejši tovariši. Drugi spet pridno polnijo delavniške dnevnike ali pa se v prostem času vadijo na tabli težkih matematičnih nalog.

Klub mladih proizvajalcev, ki smo ga ustanovili pri nas, že ima svoj program dela. Dobiti misli nekaj strokovnih športnih filmov, jih predvajati članom kluba in ostalim članom našega kolektiva v naši dnevni sobi. Včasih pa se posedemo za urico v sobi in se pomenimo, kaj je prav in kaj ne.

Tako vidite, je zaživela mladina pri nas. In zdi se mi, da ima veliko zaslug za to mladinska organizacija in klub mladih proizvajalcev.

Leon Petrič

Strelci za praznik republike

Pred praznikom republike je bilo v okviru našega podjetja strelsko tekmovanje. Strelci so ga organizirali v počastitev Dneva republike in v počastitev pete obletnice strelske družine »Gradis-Kovinar«.

Tekmovalo je šest skupin. Gradis CO Maribor in Ljubljana, s strelci z gradbišč Maribor, Ljubljana in Soštanj. Seveda so sodelovali tudi strelci iz naše centrale. Skupina z Jesenic se je prijavila, vendar ni prišla na tekmovanje. Organizacijo tekmovanja je prevzela strelska družina Gradis CO Ljubljana, družina iz Soštanj pa je pripravila za tekmovalece kosilo in druge stvari, ki so bile potrebne.

Za zmagovalce so bili pripravljeni štirje pokali in dve plaketi. Ze v drugi seriji strelcev je Ivan Vuckovič z gradbišča Ljubljana dosegel najboljši uspeh. Dosegel je od 300 možnih kar 253 krogov.

C. — J. Predsednik ljubljanske LMS Petrič

Plače za izdelavo

Če si naposled ogledamo še element izdelanih plač, vidimo iz periodičnega obračuna, da so znašale te plače skupno 460.483.424 dinarjev ali 14,3 % nasproti prodajni ceni.

Pri posameznih gradbiščih znaša ta odstotek, kakor sledi:

Gradbišče Zalog	23,6 %
Gradbišče Koper	18,5 %
Gradbeno vodstvo Maribor	17,1 %
Gradbišče Jesenice	17,1 %
Gradbeno vodstvo Celje	16,5 %
Gradbišče Ravne	15,7 %
Gradbeno vodstvo Ljubljana	11,7 %
Gradbišče Velika Loka	7,1 %
Gradbišče Krško	6,1 %

Tudi tukaj izstopa močno nad povprečjem gradbišče Zalog. Močno pod povprečjem sta obe gradbišči z avtoceste, t. j. Krško in Velika Loka, kar je razumljivo, ker so tu delale mladinske brigade, katerih zaslužki niso zajeti v izdelavnih plačah.

Podali smo vam zanimive podatke iz devetmesečnega periodičnega obračuna in lahko bi jih še več, če ne bi bilo pomanjkanje prostora. Vendar na eno stvar vas moramo še opozoriti. Pred kratkim je Zvezni izvršni svet objavil spremembo zakonskih predpisov o prispevkih iz dohodka gospodarskih organizacij, po katerih se odstopa gradbenim podjetjem 50 % prispevka iz dohodka, ki bi ga morale sicer plačati v družbeno investicijske sklade. Odstopljeni del prispevka vložijo gradbena podjetja v sklad svojih osnovnih in obratnih sredstev.

Poleg te važne spremembe v delitvi dohodka gospodarskih organizacij pa je napovedano še povečanje minimalnih osebnih dohodkov v gradbeništvu. Ker je predvideno, da se bosta oba predpisa uporabljala za vse leto 1958, je jasno, da bo slika o udeležbi podjetja na dohodku ob koncu leta bistveno ugodnejša, kot bi bila, po dosedanjih instrumentih delitve.

Posamezne skupine so se uvrstile takole: prvo mesto je zasedel Gradis CO Ljubljana s 1.198 krogi, drugo gradbišče Ljubljana s 1.111 krogi, tretje Soštanj s 1.059 krogi, četrto CO Maribor s 1.039 krogi, peto centrala Ljubljana z 951 krogi in šesto gradbišče Maribor z 881 krogi.

Med desetimi najboljšimi strelci so bile: Ivan Vuckovič, gradbišče Ljubljana 253 krogov, Ludvik Snajder 251 krogov, Ivan Kunsterle 249 krogov, Janez Zupan 244 (vsi iz CO Ljubljana), Lado Leriš, CO Maribor 233, Mirko Hercel, CO Ljubljana 232, Franc Bukovec 230, Ferdo Tomše 228, Ivan Podkrižnik 226 (vsi iz CO Soštanj), Jože Jarkovič, CO Ljubljana 222 krogov.

Strelska družina Gradis CO Ljubljana se zahvaljuje vsem udeležencem, posebej pa strelski družini in sindikalni podružnici gradbišča Soštanj za prizadevanje, da je tekmovanje v redu potekalo. Sindikalne podružnice in strelske družine, priredite še kdaj takšna tekmovanja!

Ludvik Snajder

Tudi v tujini vedo za dograditev avtomobilske ceste

V Švici se nahaja na specializaciji strojnik centralnih obratov tov. Mišič Anton. Preden je odšel v tujino, je sam sodeloval pri gradnji avtoceste in se je ves čas, odkar je odpotoval, zanimal, kako napredujejo dela.

Dne 25. XI. 1958, dva dni po otvoritvi ceste Ljubljana—Zagreb, je pisal našemu kolektivu pismo, ki ga delno priobčujemo:

Spoštovani kolektiv!

Moj glavni namen v tem pismu je, da svojemu kolektivu za predčasno dograditev velikega dela na avtocesti in k velikemu prazniku Dneva republike 29. novembru najiskreneje čestitam.

Zanimivo je, da je tov. Mišič iz švicarskih časopisov izvedel, da je avtocesta predčasno dograjena in da bi si dal dusko, da je tudi sam sodeloval pri tako velikem delu, takoj tudi napisal gornje čestitke.

A. M.

drobne vesti

■ Seja sekretariata sindikalnega odbora. — Sredi decembra se je sestal sekretariat sindikalnega odbora Gradisa. Razpravljali so o osnutku poslovnika sindikalnega odbora in sekretariata, o občnih zbora podružnic ter o likvidaciji podružnic v Veliki Loki in v Krškem.

— Pravilnik so dali v razpravo vsem sindikalnim podružnicam. Glede občnih zbora pa menijo, da je slabo, ker član sekretariata podružnicam niso pomagali pripravljati občne zbornice, nekateri pa se jih tudi niso udeležili, kot je bilo predvideno. Pravijo, da jih šefi gradbišč niso pustili. Nekateri podružnice pa tudi niso nanj niti vabili. — Imenovali so posebno likvidacijsko komisijo, ki naj prevzame arhivo in ostalo gradivo podružnic v Veliki Loki in v Krškem, ker se ti gradbišči z zaključkom del na avtomobilski cesti ukinita. Med drugim so razpravljali še o administrativnem poslovanju sindikalnih podružnic.

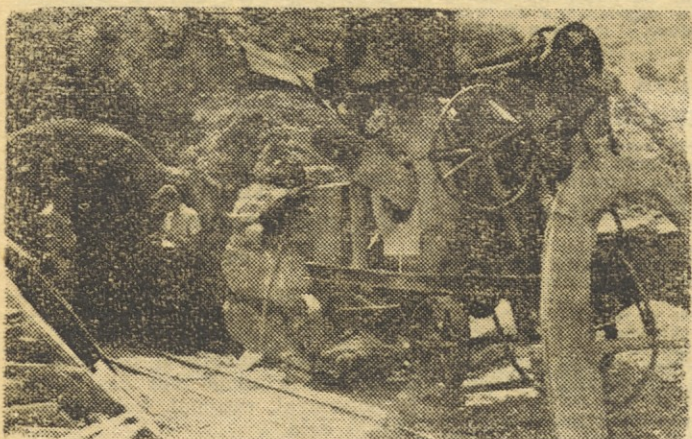
■ V Kopru so kupili nov radijski aparat. — Na eni izmed sej izvršnega odbora sindikalne podružnice v Kopru so sklenili, da bodo kupili radijski sprejemnik. V ta namen so določili 50 tisoč dinarjev, torej bodo kupili kar dober sprejemnik. Poročali so tudi, da so priskrbeli za član sindikata 35 kubičnih metrov drv, 1700 kg jabolk in 4000 kg krompirja. Cene so bile zmerne.

● POGLED NA RAVNE

● GENERATORSKA POSTAJA V ZELEZARNI

● GRADNJA DIMNEGA VODA V ZERJAVU

● VAJENSKI DOM V RAVNAH

● FRANC POLAJNAR, PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA, ALOJZ GABERSEK, ZASTOPINIK INVESTITORJA IN ČLAN UPRAVNEGA ODBORA PAVLIČ TER ČLAN OSREDNJEGA DELAVSKEGA SVETA NIKOLA NOVAK

Življenjski

PRISTAN

RAVNAN

Sreča v nesreči

Josip Hronek, šef gradbišča v Ravnah bo pričakal začetek svojega zasluženega pokoja v mavcu. Smola zares taka!

V začetku decembra je prišel v Ravne naš direktor Keržan. Tema je že bila, ko sta šla s šefom gradbišča Hronekom iz pisarne. Naenkrat je Hroneka zmanjkalo. Padel je v jamo, v katero vozijo žlindro iz železarnice.

»Najprej sem pošteno zaklel, potem pa sem hvalil boga, da sem padel v jamo jaz in ne direktor. Pravi hudič bi bil, če bi bil on notri. Tako sem se jezil sam nase in na svojo počeno nogo, sicer bi mi direktor pel levite.«

Res — sreča v nesreči.

Življenje tovariša Hroneha je zares pestro. V vsem svojem dolgoletnem službovanju je zgradil 1500 stanovanj, od tega jih je bilo tisoč po osvoboditvi. Sodeloval je pri vseh vrstah gradenj razen pri hidrocentralah. Njegova najvišja stavba sta ljubljanski nebotičnik in pa konica mariborskega narodnega doma. Takrat je že mislil, da mu bije zadnja ura. Pa naj sam pripoveduje:

»Postaviti smo morali novo konico. Oder smo zgradili na jabolku in vse lestve trdno privezali. Ne vem, kako se je zgodilo, toda zadnja vrhnja lestev ni bila privezana. Zlezel sem gor, nenadoma pa sem začutil, da se je začela lestev z menoj vred nagibati nazaj. Časa sem imel samo še toliko, da sem pogledal v globino. Videl nisem nič drugega kot ostre konice železne ograje. Za razmišljanje ni bilo časa. Spustil sem se — lestev se je naslonila nazaj, jaz pa sem telebnil na oder.«

»Moja najgloblja gradnja pa je vodnjak na Posavcu. Tam je imela bivša mestna občina ljubljanska počitniški dom za svoje uslužbenke. Vode niso imeli in so nam naročili, naj zgradimo vodnjak. Vsi so rekli, da je voda. Še baron Kodela je prišel s svojo »vrhico«, ki je tudi kazala, da je spodaj neke vode. Kopali smo in betonirali, kopali in betonirali tja do petintrideset metrov globine, pa do vode nismo prišli. Potlej so nam rekli, naj dela ustavimo in je vodnjak najbrž še danes suh, če vanj niso napeljali kapnice.«

Tovarišu Hroneku ne bi prisodili toliko let, tako svež je njegov spomin. Po osvoboditvi je gradil most čez Savinjo pri Šempetru, drugega pri Kapli, stanovanjske hiše v Štorah in žičnico v Štorah, ki je pa danes ni več. V Velenju je postavil prvih pet četvorčkov...

»Tista iz Velenja pa je tudi zabavna in nam po svoje kaže, s kakšnimi težavami smo se včasih borili. Bila so tista planska leta, ko školjk za stranišča nisi dobil, če nisi bil na prioritetni listi. Tako se je zgodilo, da so bili četvorčki že vseljeni, stranišča pa neuporabna. Po geslu »pomagaj si sam« smo postavili »javno« stranišče iz desk sredi modernega naselja.«

V Kidričevem je vodil gradnjo štirinajstih stanovanjskih blokov, treh samskih domov, dvajsetih četvorčkov in restavracije. »Ta restavracija in hotel v Ravnah sta prava »cukrčka«. Stala je res veliko, vendar je meni — gradbeniku v poseben ponos,« je pripovedoval tovariš Hronek. Iz Kidričevega je 1952 prišel v Ravne. Od takrat so zgradili osem stanovanjskih blokov, stolpnice, hotel, gimnazijo, most čez Mežo, ekshaustor v Žerjavu, dimnovodni kanal, topilnico, lurgi obrat v Žerjavu...

»Najhujše delo je bilo na mostu čez Mežo. Bilo je decembra, prav takle čas in tudi vreme ni bilo nič boljše. Na sebi sem imel dežni plašč, kožuh, suknjič, volneno jopico, pa sem bil moker do kože. Kot je že Uršič povedal, smo začeli betonirati ob devetih. Ob pol enih so začeli ljudje že obupavati. Poslal sem avto v Ravne in so pripeljali vročega čaja in klobas, da smo si privezali duše. Potlej je šlo.«

Tovariš Hronek se spominja še gradnje neke industrijske hale, kraja pa ni hotel povedati. Drugega cementa niso imeli razen tistega iz Zidanega mostu. Halo so zabetonirali, po enem mesecu pa beton še ni vezal. Čakali so še dva meseca preden so jo razopazili. Stala je. Steza za žerjav je bila izračunana na obtežitev desetih ton. Investitor pa

Veste, čisto pozabiti ne smete name. Tudi jaz ne bom na vas, Gradisovce. Rada bi, če bi mi še naprej pošiljali Gradisov vestnik, saj bom plačala naročnino za pol leta naprej...

Hedviki Močnik, ki je pri Gradisu že od vsega začetka, je hudo, ko odhaja v pokoj. Tako je naneslo, da se tisti dan nistva srečala, da bi mi povedala kaj več o svojem bogatem delavskem življenju.

Sedem let za tri mesece

»V Ravne sem prišel 20. marca 1951. leta. Reklj so mi, da me pošiljajo sem le za tri mesece. No, iz teh treh mesecev je narastlo sedem let in bi ostal še dlje, če ne bi šel v pokoj.« Tako je začel svoje pripovedovanje Polde Uršič, delovodja v Ravnah, sicer pa je izkušen za tesarja. Pri Gradisu pa je že od 11. maja 1945. leta, torej prav od osvoboditve. Takrat je delal v Mariboru pri tvrdki »Ubalde Nasimbeni«. To podjetje je prevzel Gradis Dela je vodil pri gradnji oblasne skupščine, v bivši kadetnici, vojašnici v Melju, gradil konjušnico v Slovenski Bistrici in še internat na Težnem. Potlej je prišel v Ravne.

»Najhujše je bilo zame 1952. leta, čakajte, zdi se mi, da je bilo 1951. Ne, bo kar držalo. Bilo je 1952. leta. Tistega dne ne bom nikdar pozabil. Gradili smo veliko halo za jeklarno. Neki drugi delovodja pa je podiral staro upravno poslopje železarnice. Jaz sem imel takrat tri dni dopusta. Šel sem namreč na trgatv. V Ravne sem prispel s petim vlakom. Precej sem šel na sestanek in oni delovodja je bil takrat še tam. Ponoči pa jo je potegnil čez mejo. Njegova dela bi moral prevzeti jaz. Naslednji dan pa se je podrl strop in je šest delavcev zasulo. Eden izmed njih je na prevozu v bolnišnico umrl, drugi so bili pa hudo poškodovani. Tega jaz nisem kriv, saj me še zraven ni bilo in dela še nisem prevzel...«

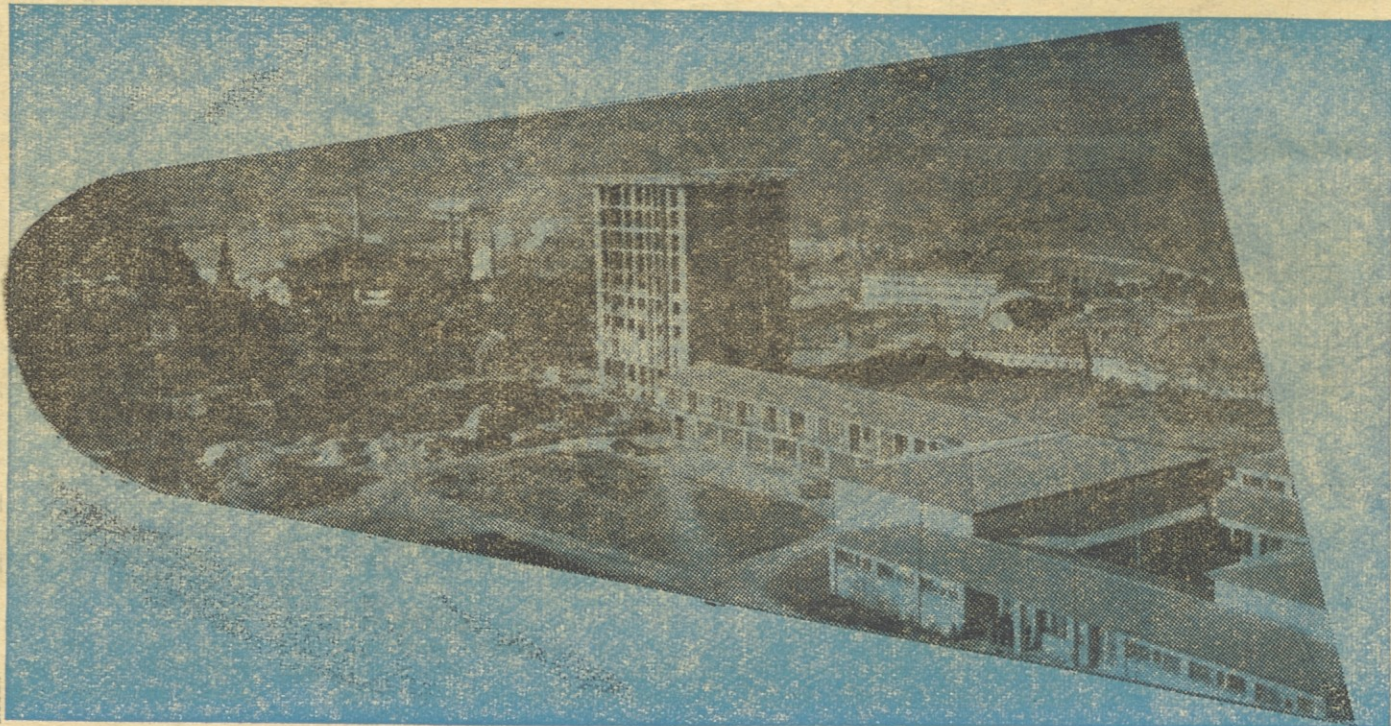
Da, da, ta dan sem si zapomnil. Tudi lepe dni smo doživeli. Tisti likof na primer, ko smo končali topilnico v Žerjavu. Gostili so nas, da je bilo veselje. Najbolj hitro nam je šla od rok gradnja čistilnice v Ravnah, pa tudi topilnico v Žerjavu smo zelo hitro napravili.

Naša najcenejša gradnja pa je Ladinekov most čez Mežo. Naredili smo ga skraj zastoj, za borih devet in pol milijona dinarjev. Ko smo ga betonirali, nas je pošteno napralo. Deževati je začelo ob devetih, ko smo začeli, in prenehalo naslednjega dne ob treh zjutraj, ko smo tudi mi stresli zadnjo lopato betona.

Ej, saj res! Ta je bila pa dobra! Ko smo kopali temelje za ta most, smo zabetonirali velike kvadre 80 x 80, nanje smo že postavili oder. Neki dan pa nam je voda vse skupaj odnesla. Tudi o betonu ni bilo ne duha ne sluha. Škode smo imeli 128 tisoč dinarjev. Pravzaprav škode ni bilo nobene, ker nam jo je povrnil DOZ. To je bila prva gradnja, ki smo jo zavarovali.«

»Kako ste se pa z ljudmi kaj razumeli?«

»Sedaj so večje težave, ker so zbrani z vseh vetrov. Ne vem, ali res ne razumejo, ali pa nočejo razumeti. Danes so čisto drugi časi. Če včasih kdo ni hotel poslušati, je dobil knjižico, danes moraš pa večkrat zamižati na eno oko, če nočeš, da ti ne uide drugam. Zdi se pri nas že dosti boljše in vsak kmalu spozna, da za lenuha ni mesta pri nas.«

ŠEF JOSIP HRONEK

HEDVIKA MOČNIK (V ČRNEM)

DELOVODJA POLDE URŠIČ

se pa spomnil, da mora držati 24 ton, ker so dobili take žerjave. Montirali so jih — in hala še danes vzdrži...

»Z investitorji sem se sijajno razumel, se je pohvalil tovariš Hronek. »Nikdar v življenju se z njimi nisem prepiral. Od je, ki ima denar (včasih ga tudi nima) in od nje-ga živimo. Ravnal sem se po načelu, da dobra beseda vedno dobro mesto najde, pa naj je investitor še tako pasji. Če drugače ne pomaga, mu pritrdiš, narediš pa po svoje, če je to boljše.«

»Moj najboljši šef je bil tovariš Majster, za najslabše-ga pa ne povem, ker še živi. Ko bo umrl, se pa o umrlih govori vedno samo dobro.«

Plan bo presežen

Sredi tega leta je šlo delo na tem gradbišču dokaj slabo od rok. Zlasti pri stolpnica-h so bili močno pod planom. Res jih je zadrževalo slabo vreme, gradbene jame jim je zasulo, da so morali štiri dni izkopavati material, vendar le niso dela tako organizirali, kot bi ga lahko. Tudi kvalificiranih delavcev jim je manjkalo, sicer jih pa tudi danes nimajo kaj prida več. V nekaj mesecih velikih naporov jim je le uspelo plan v glavnem dohiti in bodo, kot vse kaže, namesto 280 milijonov dinarjev, kolikor je bilo predvideno v planu, ustvarili letos 315 do 320 milijonov dinarjev vrednosti.

Grade tri stolpnice, od katerih je ena pod streho. En blok malih stanovanj, v njem je 32 stanovanj, je že gotov, drugi je v gradnji. Vajenski internat je že pod streho, prav tako tudi trgovski dom. Oddali pa so že dva bloka, v katerih je 42 stanovanj. V železarni grade prizidek mehanične delavnice, generatorska postaja, ki so jo razširili, pa je začela obratovati že na Dan republike. V tovarni tlakujejo še cesto in pripravljajo temelje za novo valjar-no. V žerjavu adaptirajo upravno poslopje, v Ravnah pa so že asfaltirali cesti na trgu in na Čečevju. Skupno je danes zaposlenih okrog 290 ljudi, povprečno pa je bilo zaposlenih čez leto 254 ljudi.

Predsednik delavskega sveta: Položaj se popravlja

»Spomladi pravzaprav nismo imeli dosti dela. Gradili so dom vajencev, za katerega je kasneje zmanjkalo denarja, ter XVI. in XVII. blok. Šele kasneje smo prevzeli gradnjo stolpnice. Takrat smo se znašli v težavah predvsem zaradi pomanjkanja kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev,« je pripovedoval tovariš Franc Polajnar, predsednik delavskega sveta gradbišča. »Nekoga smo potem poslali v Prekmurje, da je nabral delavce. Ker nam je najbolj manjkalo zidarjev, smo kakih deset delavcev naučili zidati in so danes priučeni zidarji. To nam je precej pomagalo, da smo mogli z deli napredovati in vsaj za silo loviti plan.«

»Predvideno je, da bomo čez zimo postavili instalacije za prvo stolpnico, jo znotraj ometali in jo zasteklili. Najbolj pa nas zadržuje, ker ne dobimo radiatorjev za centralno kurjavo. Te bomo dobili najbrž šele sredi februarja in bomo morali zakuriti koksove peči, da bomo mogli delati. V vajenskem domu bomo prav tako montirali instalacije in postavili podboje. Potlej imamo še gradnjo trgovskega doma, kjer bo še tudi precej dela, pretežno obrtniškega.«

Delavski svet se je doslej sestal petkrat, če računamo še tisto zasedanje dan po našem obisku na Ravnah. Pogovorili so se o delu čez zimo in v ureditvi naselja.

Naselje je zares slabo

O naselju v Ravnah so že neštetokrat govorili. Staro je že deset let in so barake že močno razpadle. Postavili bodo novo stavbo iz »rozakomete zidakov, s kakršnimi zidajo v Gerbičevi ulici v Ljubljani bloke malih stanovanj. V tej stavbi bo prostora za okrog 60 ljudi. Tako bo problem

barak v glavnem rešen. Poslopje menze pa je bilo že tako slabo, da so morali menzo zapreti. Od prvega decembra se hranijo v domu železarjev in plačajo po 160 dinarjev na dan za zajtrk, kosilo in večerjo. Dejansko je hrana sicer dražja in plača gradbišče razliko, torej tisti del, kot ga plača železarna za režijske stroške.

Medtem pa že preurejajo menzo gradbišča in predvi-devajo, da bo v dveh mesecih že gotova. Druga pa je stvar s prostorom, kjer bi mogli delavci malicati. Glede tega niso pokazali kaj prida iniciative. Zadovoljili so se z ugotovit-vijo, da hodijo delavci domov na malico, če delajo na Če-čevju. To pa le ni tako blizu. No, tiste dni, ko je pritiskal mraz, v Ravnah so namerili 15 stopnj; pod ničlo, so si uredili zasilen prostor v eni izmed stolpnice. Okna so zadelali z deskami, v prostoru so kurili, da so se delavci vsaj malo pogreli. Da pravzaprav tudi sami ne skrbje dosti zase, je videti še po tem, da stranišč še niso začeli urejati.

»Lahko rečemo, je dejal tovariš predsednik, »da de-lavci še nikdar niso tako marljivo delali kot zadnje čase na stolpnica-h. Če vključimo nedelje, so delali tudi po enajst in pol ure na dan. Čez dan so na primer delali do šestih zvečer, po večerji pa so šli betonirat ploščo na drugi stolpnici. Včasih so delali celo po dvajset učinkovitih ur na dan. Sicer pa je delo na stolpnica-h večji del normirano (ca. 80 %). Celotno gradbišče pa je letos preseгло norme povprečno 24 odstotkov.

Kot sem že rekel, nam je sila primanjkovalo delovne sile. Na dveh stolpnica-h je delalo 32 ljudi. Kljub temu smo zgradili v enem mesecu šest etaž. Potemtakem smo gradili eno etažo pet dni.«

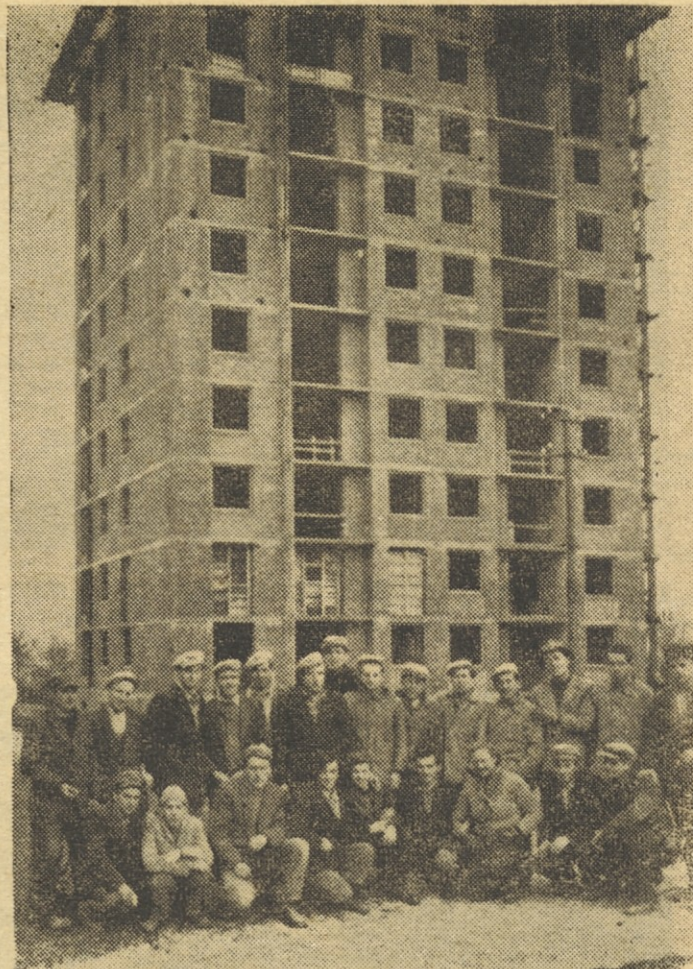
Mladina se organizira

Mladinska organizacija ravskega gradbišča je po daljših naporih spet zaživela. Sprva so ji obljubili, da jim bodo uredili rdeči kotiček, vendar so v njem nastanjeni obrtniki in z rdečim kotičkom še kmalu ne bo nič. Sindikat je kupil mladinski organizaciji raznih rekvizitov v vrednosti trideset tisoč dinarjev in jim tako dal gmotno-osnovo za njihovo delovanje.

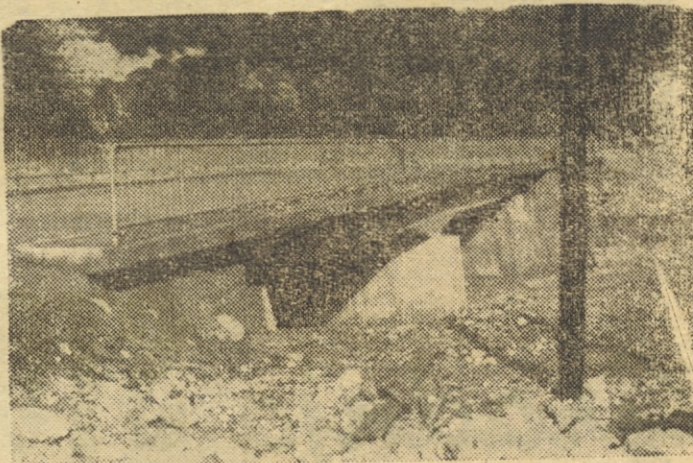
Za dan republike so priredili mladinci prav prijetno proslavo. Največ zaslug zanjo ima tajnica gradbišča Si-monova, ki je napisala skeč, vso prireditev sama režirala in tudi napovedovala vse točke. Ona se aktivno udeležuje v ravnski Svobodi, kjer je sicer včlanjenih dokaj malo Gradisovcev.

Veliko prijavljenih, a malo izvoljenih

Centrala Gradisa je razpisala tečaje za kvalifikacijo. V Ravnah se je prijavilo okrog dvajset polkvalificiranih delavcev. Brž ko pa so izvedeli, da bo treba polagati izpite v Mariboru, se jih je nekaj premislilo, nekateri pa ne iz-polnjujejo vseh pogojev razpisa, ker nimajo v delovni knjižici vpisano, kdaj so postali polkvalificirani delavci. Gradbišče samo pa namerava prirediti posebni tečaj iz splošnih predmetov ter tako pomagati delavcem, da bodo lažje napravili izpit.

● KOLEKTIV, KI GRADI STOLPNICE

● NOVI MOST ČEZ MEZO

Iz našega kolektiva v Ravnah se bodo ob koncu tega meseca poslovili trije njegovi člani: Hedvika Močnik, šef gradbišča Josip Hronek in delovodja Polde Uršič. Novi šef ing. Stok, ki bo prišel sem iz Maribora, bo našel kolektiv poln volje do dela, složno delovanje družbenih organizacij. Gradbišče mu je že poznano in torej ne bo imel velikih težav.

Trije člani tega kolektiva so našli svoj življenjski pri- stan v Ravnah. Oni so dejavna priča velikih delovnih zmag, ki jih je ta delovni kolektiv glavil od vsega začetka, priča tudi velikih naporov in težav, s katerimi so se srečavali. Centralni delavski svet se je prav te dni v imenu vseh Gradisovcev vsaj malce oddolžil, ko jim je njegov pred- stavnik izročil darila.

Vsi pa pričakujemo, da bo ravnski kolektiv z istim delovnim poletom kot zadnje mesece izpolnil tudi v pri- hodnjem letu vse postavljene naloge.

V. J.

PROGRAM DELA DELAVSKEGA SVETA

Komisija za sestavo programa dela delavskega sveta gradbišča Ravn na Koroškem nam je poslala zelo obsežen in podrobno sestav- ljen načrt, na kaj naj bi vse njihov delavski svet mislil, kako naj bi potekalo njegovo delo. Zal, nam prostor ne dopušča, da bi objavili ce- loten sestavek. Omejili se bomo samo na nekatere najbistvenejše ngo- tovitve in pobude. Prav pa je, da se je delavski svet odločil za se- stavo takšne komisije in razčlenjeval svoje dolžnosti. To bi morali storiti tudi drugje. Že iz tega programa je namreč videti, da bi neka- tere stvari morali gradbiščni delavski sveti že zdavnaj storiti, vendar so z njimi odlašali. V Ravnah so se na to pravi čas spomnili.

Po mnenju komisije je bodoče delo delavskega sveta treba usme- riti na tele štiri stvari: Da delav- ski svet sestavi svoj poslovnik dela in v njem zaščitja svoje osnovne na- loge, da skrbi za izobraževanje in pozivi skrb za delavca.

Komisija ugotavlja, da sta delav- ski svet in upravni odbor preveč vase zaprta, da v upravljanju ne sodeluje širši krog članstva. Delav- ski svet opozarja, da je treba ob- vezno tri dni pred sejo oziroma za- sedanjem sestaviti dnevni red in podrobno razčleniti posamezne toč- ke. Na vsaki seji pa naj samo- upravni organ ugotavlja, če so skle- pi izvršeni in tistega, ki jih ni iz- polnil, pokliče na odgovornost.

Komisija meni, da mora biti osnovna naloga delavskega sveta in upravnega odbora nenehno priza- devanje za povečanje storilnosti de- la. Na to jih opozarja tudi zaklju- ček polletnega obračuna, ko so ngo- tovali, da je proizvodnost padla.

Komisija meni, da je sicer orga- nizacija dela res stvar upravno-

operativnega vodstva, vendar lahko na to vsakdo vpliva. Storjen naj ne bo noben odtujen korak. Vsak član strokovnega vodstva naj bi opo- zarjal delavce na slab način dela, vsak delavec pa naj bi tudi pred- postavljenega opozarjal na izbolj- šave in nepravilnosti. Seveda je treba misliti tudi na strokovno iz- popolnjevanje delavcev in zato naj bi vodstvo skupaj s sindikatom or- ganiziralo pozimi tečaje za pridobi- tev določene strokovne ravni. Po- sebno je treba pospešiti delo v akordu, razna sporna vprašanja glede tega pa naj bi reševala po- sebna strokovna komisija, ki bi jo izvolil delavski svet. V okviru pod- jetja naj bi tudi večkrat organizi- rali strokovna predavanja, da bi lažje vpeljavali nove metode dela in uporabljali razne nove materia- le. Komisija tudi meni, da seda- nja tarifna komisija ni zadovoljivo opravljala svoje naloge. Sestavlje- na je bila iz delovodij in sektor- skih vodij in delavci torej niso imeli zadostnega vpliva na delo te

komisije oziroma jim je bilo one- mogočeno mišljenje o delu te komi- sije posebno še, če le-ta saj občas- no ne poroča delavskemu svetu o svojem delu.

Zato, da bi lahko člani delavske- ga sveta vedeli za svoje pravice in dolžnosti, bi morali po mnenju komi- sije prav vsi temeljito poznati osnovne predpise, to je zakone in uredbe in jih tudi življenjsko ures- ničevati. Podrobno bi morali po- znati predpise o delavskih svetih in poznati pravilnik o higiensko-teh- nični zaščiti. Delavski svet naj bi z raznimi oblikami vplival na pridobi- vanje takšnega znanja, to je, da naroča razne brošure, da imajo v okviru podjetja razna predavanja in seminarje in da posamezni člani delavskega sveta in upravnega od- bora obiskujejo štrinajstredneve seminarje v Mariboru.

Komisija opozarja v svojih za- ključkih delavski svet na to, da bo moral v svojem planu dela posveti- ti večjo pozornost nastanitvi delav- cev. Zato bo treba dobiti določena sredstva, za ta vprašanja zainteresi- rati tako centralo kot tudi komuno in investitorja. Enako pa bo moral ko- lektiv tesneje sodelovati s komuno.

Kot rečeno, je to le povzetek do- kaj obširnega programa dela oziro- ma pobud te komisije. O posamez- nih stvareh oziroma o posameznih pobudah tega delavskega sveta ozi- roma njegove komisije pa bomo spregovorili še kdaj pozneje.

TAKOLE ZIDAJO BREZ MALTE V GERBIČEVI ULICI V LJUBLJANI
LUKNJE ZALIJEJO Z BETONOM

IN TAKOLE POLAGAJO STROP

Delitev polovice enomesečnih osebnih dohodkov

Ko je delavski svet na svojem zasedanju dne 5. t. m. razpravljal o devetmesečnem periodičnem obračunu, je med drugim sklenil razdeliti med članke svojega kolektiva še približno pol enomesečnega osebnega dohodka.

To izplačilo naj bi bila nagrada kolektivu za požrtvovalno delo in vložene napore, da je podjetje lahko izvršilo do konca tritetrletja že nad 85 % svoje celoletne planske naloge.

Ta delitev se smatra tako kot prva (ob polletju) kot akontacija na končno delitev osebnih dohodkov nad osebnimi dohodki po tarifni postavki za leto 1958.

V ta namen je delavski svet namenil vsoto 40 milijonov dinarjev in sklenil, da se ta porazdeli med posamezne edinice linearno, kot podlaga za to pa naj se vzame minimalni osebni dohodek posamezne edinice, ki se izračuna na podlagi rednega delovnega časa, to je 208 ur, pri čemer se upošte-

vajo tudi ure, ki odpadejo na letni dopust, državne praznike in boleznine do 7 dni.

Prejeto kvoto razdeli vsaka edinica med posamezne delavce po istih osnovah, kot so služile centrali za porazdelitev kvote na edinice.

Tudi po izplačilu te akontacije pridejo v poštev le tisti delavci, ki so po določbah tarifnega pravilnika upravičeni na delitev med letom. Tarifni pravilnik določa, da so med letom upravičeni na udeležbo pri delitvi osebnih dohodkov nad tarifno postavko delavci, ki so bili v razdobju, za katerega se vrši delitev, pri podjetju nepretrgoma na delu vsaj tri mesece in da so na dan delitve s podjetjem v delovnem razmerju. Kdor enega izmed teh pogojev ne izpolnjuje, ne more biti deležen pri tej delitvi.

Centrala je izdala vsem svojim edinicam točna navodila za ta obračun in je obenem tudi sporočila kvote. Obračun bo izvršen obenem z rednim izplačilom osebnih dohodkov za december t. l.

MOSTIŠČARJI

Ni dognano, če so mostiščarji prav na tistem kraju kdaj postavili svoje kolibe na mostišče, toda dognano je, da je bilo tam nekoč jezero... Še danes je Barje. Tega delavcem na gradbišču malih stanovanj v Gerbičevi ulici v Ljubljani ni treba posebej povedati. Geološko zgodovino tistega kosa zemlje imajo zapisano v svojih čevljih, v katere vdere voda, če je korak prekratek, da bi prestopil z deske na desko, zapisana je v terminskem planu gradbišča: zakasnitev zaradi talne vode. Zavoljo nje so morali dvigniti stavbe za 60 centimetrov — in zamuda je bila tu.

Ce sem dobro štel, je delal Lado Pečenik tisti dan sredi decembra na tretji stavbi. Na temeljih je stala voda kakih deset centimetrov visoko in delavci so kar s posebnim

užitkom prali v njej deske z odra, ki so ga pravkar podrli. Poseben užitek je, ko spuščas desko zviška na vodno površino. Poči in voda brizgne na vse strani.

»Daj no, hudiča, že mir! Kaj se igraš, saj bom ves mokre«, se je jezil zidar Lado Pečenik. Za hip se je obrnil od dela in jezno pogledal mladince, ki je na tako zabaven način pral deske. No, oni ni rekel ničesar, deske je previdneje pral, včasih pa mu žilica le ni dala miru in je kakšno desko »pomotoma« spustil, da je štrbunknila v vodo.

»Saj smo kot mostiščarji, kaj, me je ogovoril Lado.

»Le takih hiš si niso zidali!«

Takih kajpak ne. To, kar se te dni dogaja v Gerbičevi ulici, je

prava revolucija v našem gradbeništvu, saj tako pri nas še nikdar nismo gradili.

Lado Pečenik se je pogovarjal bolj sam s seboj kot s svojim pomočnikom: »Takole, vidiš. Zdaj bova tule malo podložila. Daj nekaj treščic. Tale bo prava. Tako, zdaj pa tale kos...«

Prijela sta velik zidak, če mu tako lahko rečemo, vsak z eno roko — težak je kakih 32 kilogramov — in ga »vgradila«. Nič ni malte, grade kar »na suho«. Lado je strokovnjaško pogledal po vrvi, da bo zid raven, malo potkal po zidaku, da ga je spravil v črto in že sta vgradila naslednjega. Vsakokrat se je vrsta na zidu podaljšala za pol metra. In ko sta prišla do roba stavbe, je bil zid za četr metra višji.

In potlej spet od kraja: vogalni zidak, za njim »navadni«. Zidar poklada, pazi le na črto in podlaga preničke zidake z lesom. Zidake izdelujejo v naši betonarni. Izkušnje še nimajo veliko, pa so kosi precej neenakomerni. Tudi po dva centimetra je kakšen kos višji od drugega.

»To nas najbolj zafrkava. Zlasti špaletni kosi so nižji. Drugi pa so neenakomerni. Pri eni etaži lahko tole nanese celih pet centimetrov, potlej je pa vse narobe...«

»Ja, ampak hitro pa gre tole. In še zidaš lahko pozimi, ker se ni bači, da bi malta zmrznila. Ko je etaža zgrajena do kraja — tudi strop in dimniki so iz montažnih elementov — zalijemo luknje v zidkih z betonom. Počakamo pač na južno vreme. Potlej pokrijemo tla še s centimeter ali dva debelo plastjo betona in delo gre spet naprej. Povprečno potrebujemo po tri dni za etažo, če delajo trije zidarji s tremi pomočniki.«

Delo je veliko hitrejše, seveda pa tudi dosti težje. Ni vseeno prijeti kos opeke ali pa takle »zidope« zidak. Pa še obleke več strgaš in bodo morali normativ za nošenje delovne obleke podaljšati. Posebna prednost takega načina gradnje je v tem, da je veliko cenejša: pridobitev na času, kleti ni treba betonirati, ampak je prav tako zidana iz teh zidakov, zidu ni treba dvakrat ometavati in še zidajo lahko v vsakem letnem času.

Zdaj grade v Gerbičevi ulici deset osemstanovanjskih hiš. Postavili jih bodo še devet. Vsaka izmed njih bo stala dobrih štirinajst milijonov dinarjev. Zidajo pa po zamisli inženirjev Treppa in Skaberneta

-do

Gradnja STOLPNIC v Ljubljani

Letos v februarju, ko sneg še ni povsem odlezel, smo na stavbišču stolpnic v savskem naselju začeli s pripravljalnimi deli.

Kmalu za tem je bager zajel prve žlice gramoznate zemlje iz gradbene jame stolpnic S I. Delo je steklo brez vsakih težav in zaprek.

Za pet stolpnic, ki jih gradimo, je bilo treba iz gramoznih jam izkopati 16.400 m³ materiala in ga večji del tudi odpeljati. Na stavbišču je ostalo okoli 5000 m³ uporabnega gramaza.

Kot rečeno, z izkopom gradbenih jam nismo imeli težav. Zemeljske plasti so se ujemale z geološkimi profili, ki so bili izdelani pred projektiranjem. V vseh petih jamah je na dnu v globini 6 m nastopil konglomerat.

Z veseljem smo se zagnali na izkop pasovnih temeljev, ki so bili predvideni pri vseh stolpnicah, in kazalo je, da bosta vsaj dve stolpnici pod streho. Toda tega veselja je bilo hitro konec. Na videz čvrsto plast konglomerata smo kmalu prebili in nastopila je glina, strah vsakogar, ki se ukvarja s temeljenjem.

Poklicali smo na pomoč Zavod za raziskavo materialov, ki je opravil sondiranje terena. Pri pregledu izkopanih sond v temeljih v prvi stolpnici je bilo sklenjeno, da je treba ponovno sondirati na dnu gradbenih jam.

In tako so se začele težave, ki jim še danes ni konca. Kot da bi so pretrgali pogonski jermen je vse obstalo sredi najlepše sezone v mesecu juniju.

Investitor je ustavil vsa dela, dokler ne bodo znani rezultati sondiranja. V Zavodu za raziskavo materialov so nam obljubili takojšnjo pomoč. Pripravili so motorno vrtalno garnituro in jo že čez en teden pripeljali na stavbišče. Polni nestrpnosti in pričakovanja, kakšni bodo rezultati vrtanja, smo jo spustili v jamo. Bili smo prepričani, da bo ta na videz primitivna naprava brž pregledala obisti matere zemlje in da bomo v kratkem kljub vsemu le lahko nadaljevali.

Vendar pa je začelo po dveh metrih vrtanja v vrtni čudno škripati — ugotovitev: prešibka vrtalna naprava.

— Naš up je splaval po vodi, je dejal delovodja Polde. Možje iz voda pa so ugotovili, da je konglomerat le pretrd za njihov stroj in da tako delo lahko opravi edinole Geološki zavod. Salamonska rešitev — žal dve leti prepozno. Geološki

zavod iz Ljubljane je takoj pričel z delom. To so res pravi ljudje »od stroke«. Njim se ne more zoperstaviti noben teren. Kar odkrito so nam povedali, da bo poteklo od začetka vrtanja pa do popolnega geološkega elaborata za eno stolpnico dva meseca. In tako je tudi bilo.

Iz uprave stavbnega vodstva Gradis Ljubljana je bilo naročeno, da je treba zaključiti vsa dela, pospraviti in razpustiti gradbišče, dokler ne bodo izdelani in odobreni načrti za temeljenje vseh stolpnic.

Rečeno, storjeno! Prekinitev je trajala dobra dva meseca. Na stavbišču so ostali samo trije čuvarji.

V začetku avgusta smo se ponovno začeli zbirati na stavbišču. Po podpisu pogodbe smo nadaljevali z deli. Raziskave terena so pokazale, da je treba vse stolpnice fundirati na vodnjakih. Vsaka stolpnica stoji na tridesetih vodnjakih, 12 Ø 1,60 m in 18 Ø 2,00 m globine 3 do 15 m. Nekateri vodnjaki segajo tri metre v talno vodo. Izkopati je treba povprečno 800 m³ vodnjakov za eno stolpnico in to 40% III, 30% IV, in 30% V. kategorije.

Trenutno je temeljenje končano pri stolpnici S I., pri S V. gre h kraju, pri S II. pa je v teku. Ostala dela dobro napredujejo kljub pomanjkanju delovne sile in jesenskemu vremenu. Se vedno pa nas

spremljajo težave z načrti, zaradi katerih se delo ne more do kraja razviti.

Za konec še nekaj tehničnih podatkov o gradnji.

Stolpnice v Savskem naselju so štirinajstnadstropne skeletne zgradbe. V en skelet bo vgrajeno 2012 m³, v temelje pa 800 m³ betona. Za pet stolpnic 14.060 m³ betona. Za vse stolpnice bomo porabili 680 ton armature. Fasade bodo obložene z betonskimi ploščami. Beton skeleta pa bo ostal na vidnih ploskvah neobdelan. V eni stolpnici bo 36 stanovanj, v petih 280. Predračunska vrednost vseh petih stolpnic je 846 milijonov dinarjev. Kvadratura stanovanj v eni stolpnici je 5016 m², skupna kvadratura s kletmi in terasami pa 5997 m². Cena za 1 m² bo 28.000 dinarjev.

Za enkrat toliko o našem stavbišču. Nismo mi krivi, da so gradbene jame skozi vse leto prazne zija le v sinjo poletno nebo. Dosedaj so projektanti tisti »grešni kozli«, ki jim po pravici naprimo vso odgovornost za to, da ne moremo že danes z vrha vsaj ene stolpnice gledati na belo Ljubljano. To v vednost tistim nepoučenim ljudem, ki vsak dan hodijo mimo našega stavbišča in se sprašujejo, kaj dela »Gradis« v teh globokih jamah, da toliko časa ne zraste nobena stavba iz njih.

V interesu našega podjetja pa bi bilo, da ne prevzamemo več nobenih del, za katere ni pripravljena vsa potrebna tehnična dokumentacija, saj imamo s tem že dragocene izkušnje.

Lojze Capuder

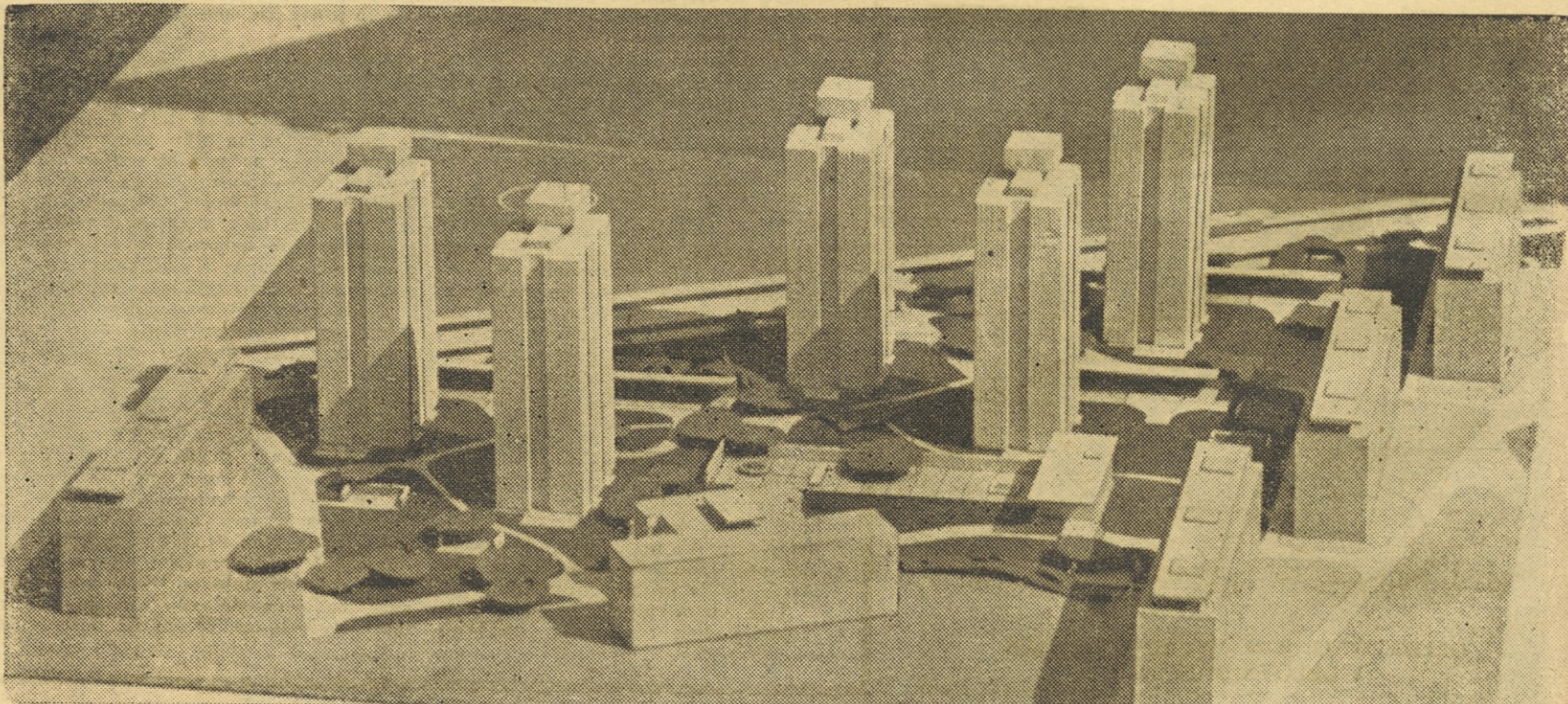
Ne pozabimo na upokoјence

Pravilno bi bilo, da bi se spominjali tudi tistih članov našega velikega kolektiva, ki so bili še do nedavnega med nami, sedaj pa uživajo zaslužen pokoj.

Tako se je sindikalna podružnica Centralnih obratov spomnila svojih tovarišev-upokoјencev in jih povabila na občni zbor. S tem povabilom, na katerega so se tudi odzvali upokoјenci, so začutili, da so prišli zopet med svoje stare kolege in preživeli nekaj uric v prijetnem razpoloženju. Na hitro improvizirani domači jazz je za upokoјence namenil dva solo plesa tako, da so si premehčali svoje trudne ude.

Želimo, da ne bi ostal gornji primer osamljen in naj bi ga v prihodnje tudi druge edinice posnemale.

A. M.

MAKETA STOLPNIC V SAVSKEM
NASELJU V LJUBLJANI

EXPO 58

Letos je lahko vsak po časopisih, filmskih žurnalih in po radijskih vesteh dojemal poročila in opise s svetovne razstave v Bruslju. Gotovo je bila ta razstava dogodek, ki je zlasti v Evropi zbudil dosti pozornosti in zanimanja.

Takih svetovnih razstav je bilo doslej mnogo. Prva je bila l. 1851 v Londonu ter se jih je potem zvrstilo po glavnih mestih raznih zahodnih držav preko trideset. Predzadnja razstava je bila pred vojno v Parizu. Zatem je preteklo več kot 20 let strahotne vojne, težavne obnove, istočasno pa ogromnega napredka znanosti in tehnike. Zato so vsi z velikim zanimanjem pričakovali, kako bodo organizatorji letošnje razstave prikazali vse te izsledke človeškega uma in sodelovanja.

Za jugoslovanske obiskovalce je pot na razstavo v Bruslju priredilo potovalno podjetje »Putnik«, ki je za okroglo in čedno vsotico preskrbelo vožnjo, obisk razstave najnujše potrebno prenočišče in prehrano. Vabilo »Putnika« za ta izlet je mnoge, ki si žele razširiti svoje obzorje in videti tuje kraje in razvoj tehnike, vznemiril in mnogi so pobrskali po predalih in po žepih in se odločili za to pot. Meni je navedena vsotica kmalu ohladila prvotno navdušenje in sem svojo tiho željo globoko pokopal. Zato sem se tembolj razveselil, ko sem zvedel, da bom šel z nekaterimi tovariši iz »Gradisa« kljub temu na razstavo.

»Putnik« je organiziral potovanje tako, da je skoraj vsak teden odpotovala skupina 30—40 obiskovalcev, ki so odpotovali tjakaj z vlakom na nazaj z avtobusom ali obratno. Nekatere težave z mojim potnim listom so bile vzrok, da nisem mogel odpotovati skupitj s tovariši iz našega podjetja, temveč sem bil razporejen v skupino, ki je odpotovala teden kasneje.

Ko sem vstopal nekega zgodnjega oktobrskega dopoldneva v vagon brzovlaka, ki naj bi nas odpeljal čez mejo, sem se bal, da bom samotari med neznanimi sopotniki. Moj strah je bil odveč; znašel sem se v družbi predsednikov mariborskih občin, ki sem jih že od prej dobro poznal. Imeli smo precej prtljage, saj se je vsak založil čimbolj z domačimi dobrotami; v precejšnji meri smo morali namreč sami skrbeti za prehrano. »Putnik« je sicer dal vsakemu na razpolago nekaj tujega denarja, kar je pa bilo za naše želje in za običajne stroške le premalo.

Zelo prijeten je občutek, če odhajaš od doma poln pričakovanja za nečem neznanim in novim v tujih krajih. Se lepše pa je, če te spremlja, kot je nas, lepo jasno vreme in se voziš po lepi Gorenjski in te pozdravljajo z obzorja že deloma zasneženi, vsi sijoči, naši gorski orjaki. Ko smo se zapeljali skozi Karavanški predor na Koroško, sem gledal z mešanimi občutki kmetске domačije in vasi, ki so bile enake kot kje drugje pri nas in kjer so gotovo še živeli naši ljudje. Ko smo se vozili dalje proti severu, sem po imenih in raznih napisih, vidnih z vlaka, vendar napisanih s tujo pisavo, razločil, da je tukaj vladala nekoč naša govorica.

Lepo vreme nas je spremljalo vso pot. Prihajali smo v tesnejše in globlje doline in med strmije hribe, kjer je naš vlak čisto smuknil v tunel, da se izogne prepadam. Hribi niso bili več svetli in sijoči kot pri nas, temveč manj ostri, toda temnejši; zato so vplivali na nas bolj s svojo veličastnostjo.

Ko smo začeli odpirati svoje bisage in torbe, da se malo okrepčamo, sem ugotovil, da je vsak mojih znancev najbrž po nekem tajnem dogovoru, vzel seboj zalogo zlate kapljice, ki je zrasla v njegovi najožji domovini. Začela se je tedaj tiha in podtalna borba za dober glas in sloves med Pekrčanom, Ritoznojčanom, Haložanom in Ljutomerčanom. Nekrvavi boj za prestiž je bil prekinjen s splošno spravo in skupno deklaracijo: nekaj te »municije« je treba dati na stran za težje čase.

Avstrija je lepa dežela, zlasti severozahodni del, ki je ves prirejen za tujski promet. Kraji in vasi so čisti in negovani, železnica vsa elektrificirana, zato so bili vagoni snažni in ni bilo neprijetnih saj. Iz doline so vodile proti nevidnim vrhovom številne žčnice, potoki in reke so pa skrbno regulirane in izrabljene za električno energijo. Žal smo lahko le od daleč gledali proti lepemu obmejnemu mestu Salzburgu, ki je poln starih umetnin in zgradb. To mesto je imelo tudi vpliv na del naše zgodovine; cerkvena oblast od tod je segala svoječasnno do naših krajev in jim krojila usodo.

Ko smo odpeljali iz mesta in prešli preko reke Inn, smo zavozili na ozemlje Zahodne Nemčije. Pokrajina, po kateri smo se vozili, je bila ravna in je postala enolična. Mimo nas so bežala obsežna, skrbno obdelana polja ter velike, samotno stoječe kmetije, obstoječe le iz enotne stavbe. V daljavi smo v večernem blešku zagledali gladino velikega jezera Chiemsee, znano po svojih lepih gradovih, ki so jih bivši bavarski kralji zgradili po vzorcu francoskih gradov.

V Münchenu smo si mogli, ko smo čakali na drug vlak, nekoliko ogledati mesto. Odkar sem ga zadnjič videl, je bilo znatno obnovljeno. Zelo sta narastla promet in tempo življenja. Tu in tam se sicer še vidijo škrbine in praznine med hišami kot posledica bombardiranja. Vendar je vse to skrbno skrito s provizoričnimi stavbami, predvsem s trgovskimi in gostinskimi paviljoni. Po stari jugoslovanski navadi smo si ogledali tudi izložbe in cene. Nekoliko smo se oddahnili, ko smo ugotovili, da so skoraj vse višje, kot pri nas.

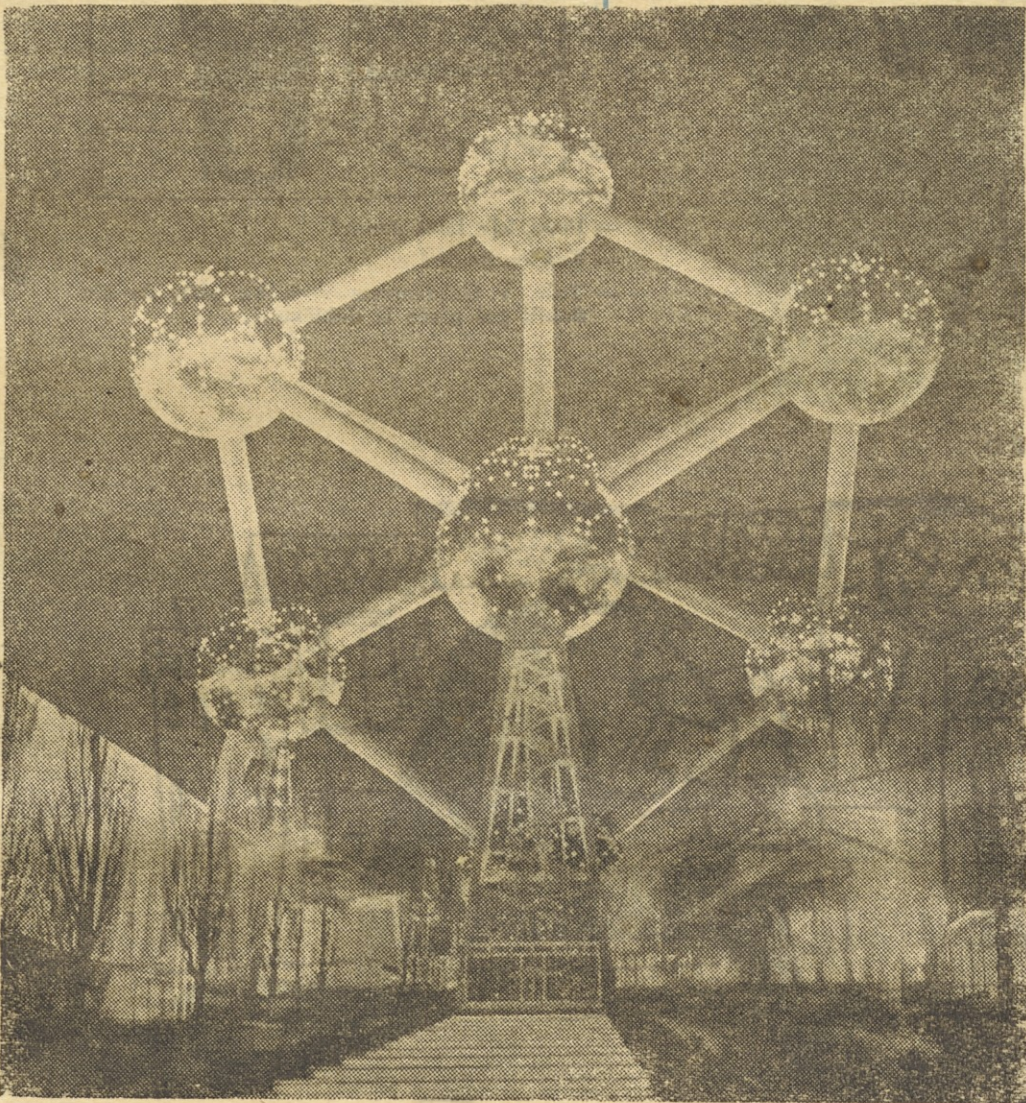
V Münchenu smo prestopili na vlak, ki je imel posebne spalne vagone. Iz navadnega potniškega oddelka so uredili spalni oddelek za šest ljudi. Spali smo kar dobro in smo si spočiti naslednje jutro za kratek hip ogledali mesto Köln, kjer je znamenita stara gotška stolnica, ena največjih v Nemčiji. Čez reko Ren, ki teče skozi to mesto, so gradili mogočen železniški most, ves naježen z montažnimi žerjavi in iglami. Ko smo v Kölnu presedli na nov vlak, nas je ta odpeljal naravnost proti

Bruslju. Tudi zahodni del Nemčije pokrajinsko ni bil kaj privlačen. Značilne so bile le velike industrijske naprave ter čista mesta in trgi, mimo katerih smo brzeli.

* Ne dolgo po odhodu iz Kölna smo prešli na belgijsko ozemlje. Pokrajina je bila še vedno enaka, pač pa se je takoj za mejo pojavila drugačna zidava hiš. Medtem ko so v Nemčiji, kakor tudi pri nas, v mestih hiše večstanovanjske, smo videli v Belgiji, razen v velikih mestih, hiše zidane v neometani opeki in v glavnem enostanovanjske povezane v neprekinjeni vrsti. Namesto svetlih mest in vasi so mimo nas hitele gruče strnjenih hiš z ozkimi ulicami temačne barve, kar ni pokrajine prav nič poživljalo. Vlak je vozil z veliko hitrostjo po izvrstnem tiru, ki so ga sestavljale dolge proge zvarjenih tračnic na betonskih pragovih. Namesto sunkovitega takta, ki smo ga vajeni na naših vlakih, sem zaznaval enakomeren žvižgajoč kovinski glas, značilen za izredno brzino.

Vozili smo se skozi kraje in mesta, kjer so Belgijci v zgodovini večkrat doživljali usodne dogodke. V tem delu Evrope so se že od davna križali gospodarski in politični interesi močnih narodov. Tod je v prvi in drugi svetovni vojni Nemčija valila svoj nenapovedan napad proti zahodu. Medtem ko se je v prvi vojni belgijsko vojaštvo junaško apiralo in dokazovalo svoj patriotizem, so Nemci v drugi vojni po malem odporu hitro prodrli do sreča države.

Kmalu popoldne so vsi znaki kazali, da se bližamo velikemu mestu. Številne tovarniške naprave,

živahen promet, stopnjevana urejenost naselij, gostejše postaje in končno v daljavi vidna mlečno-srebrna krogla atomiuma nam je potrjevalo, da bomo kmalu v Bruslju. V kratkem smo zavozili v mestne predele, prešli deloma pod zemljo prvi, nato drugi in se končno ustavili na tretjem kolodvoru. Ko smo stopili na prosto, nas je sprejelo moderno in bleščeče velenstvo.

Organizacija potovanja je bila dobro izvedena. Na kolodvoru sta nas čakala dva avtobusa, last »Putnika«, ki sta postala odslej naš potujoči dom. Že kar v začetku nas je naš vodnik vodil z avtobusom po mestu ter nam razkazoval njega znamenitosti.

Bruselj je zgodovinsko mesto. V njega osrčju so prekrasne starinske stavbe, predvsem nanizane okoli trga Grand Place (Veliki trg), ki je baje eden najlepših na svetu. Vsaka od teh stavb je svoječasnno pripadala kaki obrtniški ali trgovski zvezi, ki je tu imela svoj sedež. Na tem trgu je tudi prastara mestna hiša, vsa zidana v tipičnem belgijskem gotskem slogu. Druga taka starinska znamenitost in posebna značilnost Bruslja je kipec malega fantka, imenujejo ga »Meneken pis«, ki pred vsem svetom, prav nič v zadregi, čisto nag opravlja malo potrebo. Ta kipec za razne praznike oblačijo in vsak imenitnejši obiskovalec prinese fantku obleko s svojega kraja. Teh oblek imajo že cel muzej.

Mesto Bruselj se je za svetovno razstavo temeljito pripravilo. Očedili so pročelje stavb, obnovili in uredili cestišča, postavili mnogo novih javnih zgradb, pomnožili prometna sredstva in za pospešitev prometa po glavnih mestnih krožnih progah uredili nove ceste v usku ali v tunelih, kjer so avtomobili lahko vozili z veliko hitrostjo, ker so bila križišča izločena. Za to so morali preurediti dobršen del kanalizacije in raznih podzemskih naprav mesta, kar je veljalo težke milijone.

Belgija je bogata dežela, zato je tudi glavno mesto te dežele še posebej bogato. To vidiš na vsakem koraku. Praviš, da se da bogastvo kraja oceniti najhitreje po številu in kakovosti avtomobilov, ki križarijo po tem mestu. Po tej oceni gre Bruslju od vseh mest, skozi katera smo potovali, prva ocena. Na okolj milijon prebivalcev, kolikor jih šteje to mesto, beležijo dve sto tisoč avtomobilov. Torej ima vsak peti Bruseljčan svoj avto in to drag in sodoben.

ing. Borut Majster

Dalje prihodnjič

KAJ BOMO NABAVILI prihodnje leto?

Med drugimi sklepi, ki jih je sprejel delavski svet podjetja na zadnjem zasedanju, je bil tudi sklep o nabavi strojev in opreme. Strojna služba centralnih obratov je pripravila investicijski program po željah, ki so jih izrazile edince med letom. Če bi upoštevali vse prvotne želje, bi bilo potrebno za te nabave 256 milijonov dinarjev. Strokovni kolegij podjetja je ta program z ozirom na prevelik apetit edinic znatno skril in ga predložil upravnemu odboru podjetja. Le-ta je imenoval posebno komisijo, ki je imela nalogo program še zmanjšati, ga približati realnim možnostim in ga dokončno pripraviti za zasedanje delavskega sveta.

Naše podjetje ustvari približno 158 milijonov dinarjev sredstev iz amortizacijskega sklada. Nekaj sredstev, ki pridejo v poštev za nabavo strojev in opreme, pa lahko določimo iz sklada osnovnih sredstev, ki ga določi delavski svet po zaključku letne bilance.

tiste, ki je na razpolago iz amortizacijskega sklada, zato bo taka manjkajoča sredstva treba dodatno sklada osnovnih sredstev, če bo to delavski svet podjetja odobril.

Iz naslednjega pregleda je razvidno, za kakšne nabave smo namenili ta sredstva:

I. Gradbena mehanizacija:

A. težja mehanizac., 3 stroji	50.800.000
B. lažja mehanizac., 198 strojev	52.255.000
	103.055.000

II. Prevozna sredstva:

A. težji avtomobili, 5	45.000.000
B. poltovorni avtomobili, 2	7.000.000
C. triciklji, 2	120.000
	50.120.000

III. Obdelovalni stroji in oprema:

A. kovinski obdelov. str., 6	13.870.000
B. lesni obdelovalni stroji, 3	1.830.000
C. ročni obdelovalni str., 31	996.000
D. oprema, 2	375.000
	17.071.000

IV. Elektrooprema in pribor:

42 kom.	2.350.000
---------	-----------

V. Pisarniški stroji:

A. računski stroji, 14	10.594.000
B. pisalni stroji, 10	3.619.000
	16.213.000

Vsega skupaj	188.709.000
--------------	-------------

Iz zgoraj navedenih števil je razvidno, da bomo uporabili 55 % vseh sredstev za gradbeno mehanizacijo. V težji mehanizaciji je predviden en stolpn: žerjav iz uvoza, en težji buldožer iz domače proizvodnje. Če ga doma ne bo moč kupiti, ga bomo uvozili, zraven pa še en prevozn: kompresor domače proizvodnje. Lažjo mehanizacijo bodo v glavnem vso izdelali v centralnih obratih (ročni skreperji, japonsarji, samokolnice, mešalci za malto, ročni vitli itd.) ali pa jo bomo kupili v cenejših domačih podjetjih.

Med prevoznimi sredstvi bi morali letno nabaviti vsaj deset avtomobilov, ker je naš avtopark domala že iztrošen. Toda denarja imamo samo za 5 avtomobilov, od katerih bo eden vlačilec za prevoz težkih gradbenih strojev.

Med obdelovalnimi stroji in opremo, ki je v glavnem namenjena za naše obrate, in to kovinske ali lesne, je le 9 strojev stabilnih, vsi drugi stroji so ročni, bodisi za kovinske ali lesne obrate ter za gradbišča. Najmanj smo pravzaprav porabili za elektroopremo in pribor, t. j. 1,2 % celotne vsote. Nabavljena bo najnujnejša oprema, t. j. stiskalne omarice za gradbišča, razni instrumenti za meritve in števci.

Skoraj 9 % sredstev smo namenili za nabavo pisarniških strojev. Ta številka je na prvi pogled velika, toda razumeti moramo, da smo zadnje pisarniške stroje kupili leta 1953. Nujno potrebno je bilo nabaviti to opremo. Predvideno je, da bodo električni računski stroji predvsem za gradbena vodstva in stalne obrate, dočim bodo gradbišča dobila ročne računske stroje.

Prav gotovo je, da s tem programom nismo zadostili vsem potrebam naših edinic in smo se morali prilagoditi realnim možnostim.

Anton Martinšek

Tudi v Podvelki gradimo

Halo, tu smo!

Med vedno zelenimi hribi se vije Drava. Vsako leto naleti na večje prepreke. Sedaj ji zastavljajo pot gradbeni delavci Tehnogradnje, ki gradijo hidrocentralo Ožbolt. Voda bo narasla in poplavlila cesto. Drugo je treba zgraditi. In to delo smo prevzeli mi.

V teh krajih ni delavcev, ki bi se pri nas zaposlili. Zato so bili skoraj deset dni na gradbišču sami le inženir, tehnik, delovodja, blagajnik, skladiščnik in delavec. Potlej ko je bila avtocesta dograjena, so začeli prihajati naši delavci z avtoceste in delo je vse hitreje napredovalo.

Seveda, življenje sprva ni bilo rožnato. Tu ni gostinskih obratov. Zaselki so oddaljeni od železnice po nekaj ur in do njih vodi le pešpot. Vendar pa smo si sčasoma tudi tu v Podvelki uredili življenje. Stanujemo v barakah, sami si pripravljamo hrano in tudi sami si poskr-

bimo za zabavo. Največkrat nas razveseli tovariš Blaž Cedilnik s svojo kitaro in orglicami. Bojan Jeločnik pravi, da je civilna, to je izvengradisovska hrana zelo draga, zato si včasih za »nameček« zavrti nekaj plošč na svojem radiogramofonu. Inženir Pergar dostikrat z nezaupanjem zre na kuhalnik, kjer si greje svojo argo juho. Sofer Vinko pa nenehno krpa avtomobilske gume, saj so ceste slabe.

Naše naselje bo kmalu gotovo. Potlej ko bo gotovo, vas povabimo, da nas pridete obiskat. Vendar nas nikan ne iščite tako, kot tisti mladinec, ki se je pripeljal do Maribora z vlakom, potem pa odšel po preki Lovrenca in Ribnice na Pohorju v Podvelko. S seboj je seveda nosil kovček, ki ga je prinesel za avtomobilske ceste.

Tako živimo za sedaj. V drugih številkah vestnika pa še kaj več.

B

GRADISOVA DOBRA VOLJA

BRALA JE

ALI GA BO ZBUDILA?

- Pepe, kje imaš denar?
- Kakšen denar?
- Tule, v Gradisovem vestniku piše, da ste dobili pol plače iz dobička...

BREZ BESED

BREZ BESED

- Kaj pa iščeš?
- Sekretarja za Gradis...
- Če ga boš še dolgo iskal, ga ne bomo več pogrešali

Prej material, zdaj...

Za referenta nabave pri gradbenem vodstvu Ljubljane je bil imenovan tovariš Ivan Praprotnik. Ko so nekoga izmed skladiščnikov nekoč vprašali, kako zdaj material »klapa«, je odvrnil: »Veste, to je pa tako: prej smo samo material iskali, zdaj moramo pa še Praprotnika!«

»To je pa drago...«

Kadar prideš k Nacetu v Skofji Loki in mu poveš, da je treba kakšno stvar kupiti, vedno vpraša, koliko stane. Potlej pa pravi: »Ejdun, tu je pa drago...«

Zakasnela karikatura?

— Bo! Vrat je mehak — bo za delavski svet

POPRAZNIČNA PODOBA

— Ja, drži. Natanko pet nadstropij še manjka do re, orteže v Gradisovem vestniku.

